

ZAKON O AUTORSKOM I SRODNIM PRAVIMA BOSNE I HERCEGOVINE

("Sl. glasnik BiH", br. 63/2010)

DIO PRVI - OPŠTE ODREDBE

Član 1 (Predmet Zakona)

Ovim zakonom uređuju se:

- pravo autora na njihovim djelima iz oblasti književnosti, nauke i umjetnosti (autorsko pravo),
- prava izvođača, proizvođača fonograma, filmskih producenata, organizacija za radio-difuziju, izdavača i proizvođača baza podataka na njihovim izvođenjima, fonogramima, videogramima, emisijama i bazama podataka (srodna prava),
- ostvarivanje autorskog prava i srodnih prava,
- zaštita autorskog prava i srodnih prava,
- oblast primjene Zakona.

Član 2 (Objavljivanje, javnost i izdavanje)

- Objavljivanje, u smislu ovog zakona, znači da je autorsko djelo ili predmet srodnog prava s dozvolom ovlaštenog lica postalo dostupno javnosti prvi put.
- Izrazi "javan" i "javnost", u smislu ovog zakona, znače veći broj lica koja nisu međusobno povezana rodbinskom vezom ili drugim ličnim vezama.
- Izdavanje, u smislu ovog zakona, znači da je dovoljan broj izrađenih primjeraka autorskog djela ili predmeta srodnog prava s dozvolom ovlaštenog lica ponuđen javnosti, ili stavljen u promet.

Član 3 (Odnos autorskog i srodnih prava)

- Zaštita srodnih prava, u skladu s ovim zakonom, ni na koji način ne utiče na prava autora čija su djela zaštićena ovim zakonom.
- Odredbe ovog zakona o sastojcima autorskog djela, pretpostavci autorstva, koautorima, autorima spojenih djela, sadržini autorskih imovinskih prava i drugih prava autora, sadržinskim ograničenjima autorskog prava, početku i učincima isteka rokova trajanja autorskog prava, odnosu između autorskog prava i prava svojine, te o autorskom pravu u pravnom prometu primjenjuju se na odgovarajući način i na srodna prava, osim ako je u petom dijelu ovog zakona drugačije određeno.

DIO DRUGI - AUTORSKO PRAVO

GLAVA I - AUTORSKO DJELO

Član 4 (Zaštićena djela)

- Autorskim djelom smatra se individualna duhovna tvorevina iz oblasti književnosti, nauke i umjetnosti bez obzira na vrstu, način i oblik izražavanja, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- Autorskim djelom smatraju se naročito:
 - pisana djela (književni tekstovi, studije, priručnici, članci i ostali napisi, kao i kompjuterski programi),

- b) govorna djela (govori, predavanja, propovijedi i druga djela iste prirode),
- c) dramska, dramsko-muzička i lutkarska djela,
- d) koreografska i pantomimska djela,
- e) muzička djela s riječima ili bez riječi,
- f) audio-vizuelna djela (filmska djela i djela stvorena na način sličan filmskom stvaranju),
- g) djela likovnih umjetnosti (crteži, slike, grafike, kipovi i druga djela iste prirode),
- h) djela arhitekture (skice, planovi, nacrti i izgrađeni objekti),
- i) djela svih grana primijenjenih umjetnosti, grafičkog i industrijskog oblikovanja,
- j) fotografska djela i djela proizvedena postupkom sličnim fotografskom,
- k) kartografska djela,
- l) prezentacije naučne, obrazovne ili tehničke prirode (tehničke skice, planovi, grafikoni, obrasci, ekspertize, nalazi vještaka, prezentacije u plastičnom obliku i druga djela iste prirode).

Član 5

(Sastojci autorskog djela)

Osnutak djela, nezavršeno djelo, naslov i drugi sastojci djela, ako predstavljaju individualne duhovne tvorevine, zaštićeni su kao samostalno autorsko djelo.

Član 6

(Prerada autorskog djela)

- (1) Prevodi, prilagođavanja, muzički aranžmani, muzičke obrade i druge prerade originalnih autorskih djela koje predstavljaju individualnu duhovnu tvorevinu zaštićeni su kao samostalna autorska djela.
- (2) Zaštita djela iz stava (1) ovog člana nema uticaja na pravo autora izvornog djela.

Član 7

(Zbirke)

- (1) Autorskim djelom smatraju se i zbirke autorskih djela ili druge građe (enciklopedije, zbornici, antologije, zbirke narodnih književnih i umjetničkih tvorevina, zbirke dokumenata, zbirke sudskih odluka, baze podataka i slično) koje, s obzirom na izbor, raspored ili način izlaganja svoje sadržine, predstavljaju samostalne individualne duhovne tvorevine.
- (2) Uključenjem originalnih djela u zbirku ne smije se povrijediti pravo autora tih djela. Uključenjem druge originalne građe u zbirku ta građa ne postaje zaštićeno djelo.
- (3) Baze podataka iz stava (1) ovog člana predstavljaju zbirke samostalnih djela, podataka ili druge građe u bilo kakvom obliku koja je sistematski i metodički sređena i pojedinačno dostupna na elektronski ili drugi način.
- (4) Zaštita prema ovom članu ne primjenjuje se na kompjuterske programe upotrijebljene za izradu ili rad elektronskih baza podataka.

Član 8

(Nezaštićene tvorevine)

- (1) Autorskoppravno nisu zaštićeni:
 - a) ideje, koncepti, postupci, radni metodi, matematičke operacije, principi ili otkrića,
 - b) službeni tekstovi iz oblasti zakonodavstva, uprave i sudstva (zakoni, uredbе, odluke, izvještaji, zapisnici, sudske odluke i slično),
 - c) politički govori i govori održani tokom sudskih rasprava,
 - d) dnevne vijesti ili razne informacije, koje imaju karakter kratke vijesti sadržane u obavještenju za štampu,
 - e) narodne književne i umjetničke tvorevine.

(2) Prevodi tekstova i govora iz stava (1) tač. b) i c) ovog člana autorskoppravno su zaštićeni, osim ako su objavljeni kao službeni tekstovi.

GLAVA II - AUTOR

Član 9

(Fizičko lice)

Autor djela je fizičko lice koje je stvorilo djelo.

Član 10

(Pretpostavka autorstva)

Autorom se smatra lice čije su ime i prezime, pseudonim ili neki drugi znak označeni na djelu na uobičajeni način, dok se ne dokaže suprotno.

Član 11

(Nepoznati autor)

(1) U slučaju anonimnog ili pseudonimnog djela izdavač čije je ime naznačeno na djelu smatra se zastupnikom autora, dok se ne dokaže suprotno, i kao takav ovlašćen je da izvršava moralna i imovinska prava autora. Ako izdavač nije naznačen na djelu, na ostvarivanje autorskog prava ovlašćeno je lice koje je objavilo djelo.

(2) Autorsko pravo na neobjavljena djela čiji autor nije poznat ostvaruje odgovarajuća organizacija autora.

(3) Odredbe st. (1) i (2) ovog člana prestaju da se primjenjuju od momenta kada se utvrdi identitet autora. Lice koje je ostvarivalo autorsko pravo prema odredbama st. (1) i (2) ovog člana dužno je da prenese koristi od autorskih prava na autora, ako ugovorom nije drugačije dogovoreno. Na prenos prava, odnosno predaju stvari primjenjuju se na odgovarajući način pravna pravila o položaju savjesnog imaoaca.

(4) Lica iz st. (1) i (2) ovog člana mogu da prenese pojedinačna imovinska prava na treća lica samo u takvom obimu i trajanju, te samo pod takvim uslovima koji su uobičajeni za redovno korišćenje određene vrste djela i koji nisu suprotni opravdanim ekonomskim interesima autora. U suprotnom slučaju, autor ima pravo da traži raskid ugovora i naknadu štete od lica iz st. (1) i (2) ovog člana, kao i od trećeg lica na koje su prava prenesena.

Član 12

(Koautori)

(1) Ako autorsko djelo stvoreno saradnjom dvaju ili više lica čini nedjeljivu cjelinu, svim koautorima pripada nedjeljivo autorsko pravo.

(2) Udio pojedinog koautora određuje se razmjerno stvarnom doprinosu koji je svaki od koautora dao u stvaranju djela, ako njihovi međusobni odnosi nisu drugačije uređeni ugovorom.

(3) Odluku o korišćenju autorskog djela donose zajedno svi koautori. Koautor ne može da uskrati svoju saglasnost suprotno principima savjesnosti i poštenja.

(4) Ako se koautorsko djelo sastoji od dijelova koji se mogu zasebno koristiti i ako je autora svakog takvog dijela moguće identifikovati, autor svakog dijela smatraće se originalnim sopstvenikom imovinskog prava u dijelu koji je on stvorio.

Član 13

(Autori spojenih djela)

(1) Ako dva ili više autora spoje svoja djela radi zajedničkog iskorišćavanja, svaki od njih ima autorsko pravo na svom dijelu. Odnosi između autora spojenih djela uređuju se međusobnim ugovorom.

(2) Ako nije drugačije dogovoreno, odredba člana 12. stav (3) ovog zakona primjenjuje se na odgovarajući način i na autore spojenih djela.

GLAVA III - SADRŽINA AUTORSKOG PRAVA

Odjeljak A. Opšte odredbe

Član 14

(Nastanak prava)

Autorsko pravo nastaje i pripada autoru na osnovu samog stvaranja autorskog djela i nije uslovljeno ispunjenjem bilo kojih formalnosti ili zahtjeva u pogledu njegove sadržine, kvaliteta ili svrhe.

Član 15

(Sadržina autorskog prava)

Autorsko pravo je jedinstveno pravo na autorskom djelu koje sadrži isključiva lično-pravna ovlašćenja (autorska moralna prava), isključiva imovinskoppravna ovlašćenja (autorska imovinska prava) i druga ovlašćenja autora (druga prava autora).

Odjeljak B. Autorska moralna prava

Član 16

(Sadržina prava)

Autorska moralna prava štite autora u pogledu njegovih duhovnih i ličnih veza sa njegovim djelom.

Član 17

(Pravo objavljivanja)

Autor ima isključivo pravo da odluči da li će, kada, na koji način i u kojoj formi njegovo djelo biti objavljeno.

Član 18

(Pravo priznavanja autorstva)

- (1) Autor ima isključivo pravo da bude priznat i označen kao stvaralac svog djela.
- (2) Autor ima pravo da odredi da se njegovo djelo objavi pod njegovim imenom, pod pseudonimom, odnosno nekom drugom oznakom ili anonimno.

Član 19

(Pravo poštovanja djela)

Autor ima isključivo pravo da se suprotstavi svakom mijenjanju ili upotrebi djela ako bi takvo mijenjanje ili upotreba vrijeđali njegovu čast i ugled.

Odjeljak C. Autorska imovinska prava

Član 20

(Sadržina prava)

- (1) Autorska imovinska prava sadrže isključivo ovlašćenje autora da zabrani ili dozvoli iskorišćavanje svog djela i primjeraka tog djela, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Drugo lice može da iskorišćava autorsko djelo samo sa dozvolom autora, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (3) Za svaki oblik iskorišćavanja autorskog djela od drugog lica autoru pripada posebna naknada, osim ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.
- (4) Autorska imovinska prava sadrže naročito:
 - a) pravo reprodukovanja,
 - b) pravo distribuiranja,
 - c) pravo davanja u zakup,
 - d) pravo saopštavanja javnosti,
 - e) pravo prerade,

- f) pravo audio-vizuelnog prilagođavanja (član 110),
- g) pravo prevoda.

Član 21 **(Pravo reprodukovanja)**

- (1) Pravo reprodukovanja je isključivo pravo fiksiranja djela na materijalnom nosaču (primjerku djela) neposredno ili posredno, privremeno ili trajno, djelimično ili u cjelini, bilo kakvim sredstvima i na bilo kakav način.
- (2) Djelo se reprodukuje naročito u obliku grafičkog umnožavanja, trodimenzionalnog umnožavanja, fotografisanja, fotokopiranja i umnožavanja drugim postupcima kojima se postiže isti učinak, zvučnog ili vizuelnog snimanja, izgradnjom, odnosno izvođenjem arhitektonskog objekta i pohranjivanjem djela u elektronskoj formi.

Član 22 **(Pravo distribuiranja)**

- (1) Pravo distribuiranja je isključivo pravo stavljanja u promet originala ili kopije djela, snimka izvođenja ili fonograma na materijalnom nosaču, putem prodaje ili drugim načinom prenosa svojine, uključujući uvoz radi takvog stavljanja u promet i javne prodaje ili drugog oblika prenosa svojine.
- (2) Pravo distribuiranja obuhvata i isključivo pravo da se umnoženi primjerci djela uvoze u određenu državu radi daljeg stavljanja u promet, nezavisno od toga da li su izrađeni na zakonit način ili ne.

Član 23 **(Pravo davanja u zakup)**

- (1) Pravo davanja u zakup je isključivo pravo davanja na korišćenje originala ili primjerka djela na vremenski ograničeni period, u svrhu ostvarivanja posredne ili neposredne privredne koristi.
- (2) Odredbe stava (1) ovog člana ne odnose se na korišćenje:
 - a) arhitektonskih objekata,
 - b) originala ili primjerka djela primijenjenih umjetnosti i industrijskog oblikovanja,
 - c) originala ili primjerka djela radi saopštavanja javnosti,
 - d) originala ili primjerka djela radi uvida na licu mjesta,
 - e) u okviru radnog odnosa, ako je upotreba ograničena isključivo na ispunjavanje radnih obaveza iz tog odnosa,
 - f) kompjuterskog programa ako on nije bitan predmet zakupa.
- (3) Pravo davanja u zakup kompjuterskog programa ne primjenjuje se na davanje u zakup kompjuterskog programa, ako sam program nije osnovni predmet davanja u zakup.

Član 24 **(Pravo saopštavanja javnosti)**

Pravo saopštavanja javnosti je isključivo pravo da se djelo učini dostupnim javnosti u nematerijalnom obliku i obuhvata naročito:

- a) pravo javnog izvođenja,
- b) pravo javnog prenošenja,
- c) pravo javnog prikazivanja,
- d) pravo javnog saopštavanja sa fonograma i videograma,
- e) pravo radio-difuznog i kablovskog emitovanja,
- f) pravo radio-difuznog i kablovskog reemitovanja,
- g) pravo sekundarnog korišćenja djela koje se radio-difuzno emituje,
- h) pravo činjenja dostupnim javnosti.

Član 25

(Javno izvođenje)

Pravo javnog izvođenja je isključivo pravo saopštavanja javnosti:

- a) djela iz oblasti književnosti ili nauke njegovim čitanjem ili recitovanjem uživo (pravo javnog recitovanja),
- b) muzičkog djela njegovim izvođenjem uživo (pravo javnog muzičkog izvođenja),
- c) dramskog, dramsko-muzičkog, koreografskog, lutkarskog ili pantomimskog djela njegovim scenskim prikazivanjem uživo (pravo javnog scenskog prikazivanja).

Član 26

(Javno prenošenje)

Pravo javnog prenošenja isključivo je pravo da se recitacija, muzičko izvođenje ili scensko prikazivanje djela saopšte javnosti koja se nalazi van prostora u kojem se djelo uživo recituje, izvodi ili scenski prikazuje putem zvučnika, ekrana ili drugog tehničkog uređaja.

Član 27

(Javno prikazivanje)

Pravo javnog prikazivanja je isključivo pravo saopštavanja javnosti audio-vizuelnog djela ili djela iz oblasti fotografije, likovnih umjetnosti, arhitekture, primijenjenih umjetnosti, industrijskog oblikovanja, kartografije ili prikaza naučne ili tehničke prirode pomoću tehničkih uređaja.

Član 28

(Javno saopštavanje sa fonograma i videograma)

Pravo javnog saopštavanja sa fonograma i videograma je isključivo pravo da se recitacije, izvođenja ili scenska prikazivanja djela koja su snimljena na fonograme ili videograme saopštavaju javnosti.

Član 29

(Radio-difuzno i kablovsko emitovanje)

(1) Pravo radio-difuznog, odnosno kablovskog emitovanja je isključivo pravo saopštavanja djela javnosti pomoću radijskih ili televizijskih programskih signala namijenjenih za javni prijem, bežičnim prenosom (uključujući satelit) ili žičanim prenosom, odnosno žičanim prenosom (uključujući kablovski ili mikrotalasni sistem).

(2) Emitovanje putem satelita iz stava (1) ovog člana postoji kad se pod kontrolom i odgovornošću organizacije za radio-difuziju programski signali koji su namijenjeni za javni prijem šalju u neprekinutom komunikacionom lancu prema satelitu i nazad na Zemlju.

(3) Ako su programski signali kodirani, emitovanje putem satelita postoji pod uslovom da su sredstva za dekodiranje signala dostupna javnosti od organizacije za radio-difuziju koja vrši emitovanje ili od ovlaštenog trećeg lica.

Član 30

(Radio-difuzno i kablovsko reemitovanje)

Pravo radio-difuznog, odnosno kablovskog reemitovanja je isključivo pravo da se istovremeno, u neizmijenjenom obliku i cjelini, saopštava javnosti radio-difuzno emitovano djelo kada:

- a) takvo saopštavanje vrši druga organizacija za radio-difuziju od one koja djelo izvorno emituje, ili
- b) drugi subjekat vrši saopštavanje kablovskim ili mikrotalasnim sistemom koji obuhvata više od 100 priključaka, ili kada se djelo izvorno emituje iz druge države (kablovsko reemitovanje).

Član 31

(Sekundarno korišćenje djela koje se radio-difuzno emituje)

Pravo sekundarnog korišćenja djela koje se radio-difuzno emituje je isključivo pravo da se djelo koje je radio-difuzno emitovano, odnosno radio-difuzno ili kablovski reemitovano, istovremeno saopštava javnosti putem zvučnika, ekrana ili sličnog tehničkog uređaja.

Član 32

(Pravo činjenja dostupnim javnosti)

Pravo činjenja dostupnim javnosti je isključivo pravo da se djelo saopšti javnosti žičanim ili bežičnim prenosom na način koji pojedincu omogućava pristup djelu sa mjesta i u vrijeme koje sam odabere (internet, *video-on-demand*, *music-on-demand* i slično).

Član 33

(Pravo prerade)

- (1) Pravo prerade je isključivo pravo da se originalno djelo prevede, dramski ili muzički obradi, promijeni ili na bilo koji drugi način preradi.
- (2) Pravo iz stava (1) ovog člana obuhvata i slučaj kada se originalno djelo u neizmijenjenom obliku uključi, ili ugradi u novo djelo.
- (3) Autor originalnog djela zadržava isključivo pravo na korišćenje svog djela u prerađenom obliku, ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.

Odjeljak D. Druga prava autora

Član 34

(Pravo na naknadu za davanje na poslugu)

- (1) Autor ima pravo na odgovarajuću naknadu ako se original ili primjerak njegovog djela daju na poslugu putem javnih biblioteka, odnosno drugih institucija kojima je to djelatnost.
- (2) Davanje na poslugu, u smislu ovog zakona, znači davanje na upotrebu u vremenski ograničenom periodu, bez ostvarivanja posredne ili neposredne privredne koristi.
- (3) Odredbe st. (1) i (2) ovog člana ne odnose se na upotrebu:
 - a) originala ili primjeraka bibliotečkog materijala u nacionalnim bibliotekama, bibliotekama javnih obrazovnih institucija i javnim specijalizovanim bibliotekama,
 - b) arhitektonskih objekata,
 - c) originala ili primjeraka djela primijenjenih umjetnosti i industrijskog oblikovanja,
 - d) originala ili primjeraka djela radi saopštavanja javnosti,
 - e) originala ili primjeraka djela radi uvida na licu mjesta, ili za njihovo pozajmljivanje između javnih ustanova,
 - f) u okviru radnog odnosa, ako je upotreba ograničena isključivo na vršenje radnih obaveza iz tog odnosa.
- (4) Davanje na poslugu originala ili primjeraka kompjuterskih programa i baza podataka je isključivo pravo njihovog autora.

Član 35

(Pravo slijeđenja)

- (1) Ako je original djela likovne umjetnosti nakon što ga je autor prvi put prodao ponovo prodat, autor ima pravo da bude obaviješten o prodaji i novom sopstveniku i da potražuje naknadu u obimu koji je određen u ovom članu pod uslovom da se prodavac, kupac ili posrednik profesionalno bave prometom umjetničkih djela (prodajni saloni, galerije, aukcionarske kuće i slično).
- (2) Za obaveze iz stava (1) ovog člana odgovaraju prodavac, kupac i posrednik solidarno.
- (3) Kao originali djela likovnih umjetnosti iz stava (1) ovog člana smatraju se slike, crteži, kolaži, grafike, gravure, fotografije, tapiserije, kipovi, umjetnička djela izrađena u keramici, staklu ili drugom materijalu i slična djela koja je stvorio autor svojeručno, ili se radi o reprodukcijama takvih djela koje se smatraju originalima. Reprodukcije djela smatraju se originalima ako ih je izradio autor ili lice koje je on ovlastio u ograničenom broju primjeraka koji su, u pravilu, numerisani i potpisani od autora.
- (4) Naknada na osnovu prava slijeđenja plaća se u procentu od prodajne cijene originala bez uključenog poreza.
- (5) Naknada iz stava (4) ovog člana iznosi:

- a) 4% od dijela cijene ostvarene u iznosu od 1.000 KM do 100.000 KM,
- b) 3% od dijela cijene ostvarene u iznosu od 100.001 KM do 400.000 KM,
- c) 1% od dijela cijene ostvarene u iznosu od 400.001 KM do 700.000 KM,
- d) 0,5% od dijela cijene ostvarene u iznosu od 700.001 KM do 1.000.000 KM,
- e) 0,25% od dijela cijene ostvarene u iznosu iznad 1.000.000 KM.

(6) Nezavisno od prodajne cijene originala, naknada na osnovu prava slijeđenja ne može da iznosi više od 25.000 KM.

(7) Pravo slijeđenja ne može da bude predmet odricanja, prenošenja pravnim poslovima među živima i prinudnog izvršenja.

Član 36

(Pravo na naknadu za privatnu i drugu sopstvenu upotrebu)

(1) Ako se, prema odredbama člana 46. ovog zakona, autorsko djelo može reprodukovati bez autorovog odobrenja, autor djela za koja se, s obzirom na njihovu prirodu, može očekivati da će biti reprodukovana fotokopiranjem ili snimanjem na nosače zvuka, slike ili teksta, za privatnu ili drugu sopstvenu upotrebu ima pravo na naknadu od takve upotrebe.

(2) Naknada iz stava (1) ovog člana za zvučno i vizuelno snimanje plaća se:

- a) pri prvoj prodaji ili uvozu novih tehničkih uređaja za zvučno i vizuelno snimanje i
- b) pri prvoj prodaji ili uvozu novih praznih nosača zvuka, slike ili teksta.

(3) Naknada iz stava (1) ovog člana za fotokopiranje plaća se:

- a) pri prvoj prodaji, ili uvozu novih uređaja za fotokopiranje,
- b) od izrađenih fotokopija namijenjenih za prodaju.

(4) Za potrebe ovog zakona, uvoz u Bosnu i Hercegovinu znači svako puštanje u promet i svako unošenje robe na teritoriju Bosne i Hercegovine osim ako se radi o malim količinama namijenjenim za privatnu i nekomercijalnu upotrebu, koje se unose kao dio ličnog prtljaga ili šalju u malim pošiljkama.

(5) Sa fotokopiranjem su izjednačene sve druge tehnike reprodukovanja, a s uređajima za zvučno i vizuelno snimanje izjednačeni su svi drugi uređaji kojima se omogućava postizanje istog efekta.

(6) Pravo na naknadu, prema odredbi stava (1) ovog člana, ne može da bude predmet odricanja, raspolaganja za vrijeme života i prinudnog izvršenja.

Član 37

(Lica obavezana da plaćaju naknade)

(1) Naknadu iz člana 36. st. (2) i (3) tačka a) ovog zakona plaćaju proizvođači uređaja za zvučno i vizuelno snimanje, proizvođači uređaja za fotokopiranje i proizvođači praznih nosača zvuka, slike ili teksta.

(2) Ako se uređaji i prazni nosači iz stava (1) ovog člana uvoze u Bosnu i Hercegovinu, naknadu iz člana 36. ovog zakona plaća uvoznik.

(3) Proizvođači iz stava (1) ovog člana ne plaćaju naknadu za uređaje i prazne nosače koji se izvoze iz Bosne i Hercegovine.

(4) Naknadu iz člana 36. stav (3) tačka b) ovog zakona plaćaju fizička i pravna lica koja uz naplatu obavljaju usluge fotokopiranja.

Član 38

(Iznos naknade)

(1) Iznose pojedinih naknada za reprodukovanje za privatnu i drugu sopstvenu upotrebu, koji pripadaju zajednički svim nosiocima prava prema ovom zakonu, određuje Savjet ministara Bosne i Hercegovine.

(2) Iznosi iz stava (1) ovog člana određuju se posebno za različite kategorije uređaja i nosača, i to:

- a) za svaki uređaj za zvučno snimanje - u zavisnosti od tehnologije (analogno, digitalno) i činjenice da li se radi o uređajima namijenjenim isključivo reprodukovanju zvučnih snimaka ili ne,
- b) za svaki uređaj za audio-vizuelno snimanje - u zavisnosti od tehnologije (analogno, digitalno) i činjenice da li se radi o uređajima namijenjenim isključivo reprodukovanju audio-vizuelnih ili video-snimaka ili ne,
- c) za svaki prazan nosač zvuka ili slike - u zavisnosti od tehnologije (analogno, digitalno) i najdužeg mogućeg trajanja reprodukcije zvuka ili slike,
- d) za svaki uređaj za fotokopiranje ili drugi uređaj sa sličnom tehnikom reprodukovanja (faks, printer, foto-printer i sl.) - u zavisnosti od najvećeg mogućeg broja kopija u minuti i od mogućnosti reprodukovanja u boji,
- e) za svaku pojedinačnu fotokopiju napravljenu za prodaju fizičkim licima.

Član 39

(Pravo pristupa i predaje djela)

- (1) Autor ima pravo pristupa originalu ili primjerku svog djela koji se nalazi u posjedu drugog lica ukoliko je to neophodno za vršenje njegovog prava reprodukovanja ili prerade i ako to nije suprotno opravdanim interesima posjednika.
- (2) Autor može od posjednika zahtijevati da preda original djela likovne umjetnosti ili fotografije radi izlaganja u Bosni i Hercegovini, ukoliko dokaže da postoji jači interes.
- (3) Posjednik može predaju originala, prema stavu (2) ovog člana, uslovljavati davanjem garancije, ili zaključenjem ugovora o obezbjeđenju u visini tržišne vrijednosti djela.
- (4) Pravo pristupa djelu, kao i izlaganje djela ostvaruju se na autorov trošak i sa najmanjim mogućim smetanjem posjednika. U slučaju oštećenja originala ili primjeraka djela autor odgovara za svu štetu, bez obzira na svoju krivicu.

GLAVA IV - SADRŽINSKA OGRANIČENJA AUTORSKOG PRAVA

Član 40

(Opšte pravilo)

- (1) Sadržinska ograničenja autorskog prava moguća su samo u slučajevima koji su predviđeni u ovoj glavi s tim da je obim takvog korišćenja autorskih djela ograničen namjerom koja se želi postići i da je u skladu sa dobrim običajima.
- (2) Sadržinska ograničenja autorskog prava protežu se na odgovarajući način i na srodna prava iz čl. 119, 127, 132, 136. i 139. ovog zakona.

Odjeljak A. Zakonska licenca

Član 41

(Nastavni materijali i periodika)

- (1) Bez pribavljanja imovinskog autorskog prava, a uz obavezu plaćanja odgovarajuće naknade, dozvoljeno je:
 - a) reprodukovati u čitankama, udžbenicima, radnim sveskama i ispitnim materijalima odlomke autorskih djela i pojedinačna autorska djela fotografije, likovne umjetnosti, arhitekture, primijenjene umjetnosti, industrijskog i grafičkog dizajna i kartografije ako se radi o objavljenim djelima,
 - b) reprodukovati u periodičnoj štampi ili u pregledima takve štampe (kliping) pojedinačne objavljene članke o aktuelnim političkim, privrednim, vjerskim i drugim sličnim tekućim pitanjima, osim ako je to autor izričito zabranio.
- (2) Odredbe stava (1) ovog člana primjenjuju se na odgovarajući način i za javno saopštavanje pomenutih djela.
- (3) U slučaju iz st. (1) i (2) ovog člana moraju da se naznače izvor i ime autora, ako je to naznačeno na upotrijebljenom djelu.

Odjeljak B. Slobodna upotreba

Član 42 (Invalidna lica)

Dozvoljeno je reprodukovanje i distribuiranje djela za potrebe invalidnih lica ako to djelo ne postoji u traženom obliku, ako je njegova upotreba u direktnoj vezi sa invalidnošću tih lica i ograničena na njen obim, te ako to nije urađeno s namjerom da se ostvari posredna ili neposredna ekonomska korist. U tom slučaju izvor i ime autora moraju biti naznačeni, ako su naznačeni na djelu koje se koristi.

Član 43 (Privremeno reprodukovanje)

Privremeno reprodukovanje autorskog djela dozvoljeno je ako predstavlja prolaznu ili prateću radnju, koja čini sastavni i važan dio tehnološkog procesa i nema nikakvo samostalno ekonomsko značenje, a njena jedina svrha je da omogući prenos djela u mreži između trećih lica putem posrednika, ili njegovu ovlašteno korišćenje.

Član 44 (Informisanje javnosti)

(1) Dozvoljeno je u obimu potrebnom za informisanje javnosti o tekućim događajima:

- a) reprodukovati autorska djela koja se pojavljuju kao sastavni dio tekućeg događaja o kojem se informiše javnost,
- b) pripremiti i reprodukovati kratke izvode ili sažetke iz pojedinih objavljenih novinskih i drugih sličnih članaka u pregledima štampe,
- c) reprodukovati javne političke, vjerske i druge govore održane u organima državne ili lokalne vlasti, vjerskim ustanovama ili prilikom državnih ili vjerskih svečanosti,
- d) slobodno koristiti dnevne informacije i vijesti koje imaju prirodu novinskog izvještaja.

(2) Odredbe stava (1) ovog člana primjenjuju se na odgovarajući način i za javno saopštavanje pomenutih djela.

(3) U slučaju korišćenja iz stava (1) ovog člana moraju da budu naznačeni izvor i ime autora, ako je to naznačeno na upotrijebljenom djelu.

Član 45 (Nastava)

(1) Za potrebe nastave dozvoljeno je:

- a) javno izvođenje objavljenih djela u obliku neposrednog poučavanja na nastavi,
- b) javno izvođenje objavljenih djela na besplatnim školskim priredbama pod uslovom da izvođači ne prime naknadu za svoje izvođenje,
- c) javno saopštavanje radio-difuzno emitovanih školskih emisija putem zvučnika, ekrana ili sličnih tehničkih uređaja koji se nalaze u obrazovnoj ustanovi.

(2) U slučaju korišćenja iz stava (1) ovog člana moraju da budu naznačeni izvor i ime autora, ako je to naznačeno na upotrijebljenom djelu.

Član 46 (Reprodukovanje za privatnu i drugu sopstvenu upotrebu)

(1) Uz poštovanje prava iz člana 36. stav (1) ovog zakona, reprodukovanje objavljenog autorskog djela je slobodno ako je urađeno samo u jednom primjerku i ako su ispunjeni uslovi iz st. (2) ili (3) ovog člana.

(2) Fizičko lice može slobodno da reprodukuje djelo:

- a) na papiru ili sličnom nosaču, upotrebom fotokopiranja ili druge fotografske tehnike sa sličnim efektom,

b) na bilo kojem drugom nosaču ako to čini za privatnu upotrebu, ako primjerci nisu namijenjeni ili pristupačni javnosti i ako tim reprodukovanjem nema namjeru da ostvari direktnu ili indirektnu imovinsku korist.

(3) Javni arhivi, javne biblioteke, muzeji i obrazovne ili naučne ustanove mogu za sopstvene potrebe slobodno reprodukovati djelo na bilo kojem nosaču ako to učine iz sopstvenog primjerka i ako takvim reprodukovanjem nemaju namjeru da ostvare posrednu ili neposrednu imovinsku korist.

(4) Ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno, nezavisno od odredaba st. (1), (2) i (3) ovog člana, nije dozvoljeno reprodukovanje:

- a) pisanih djela u obimu cijele knjige - osim ako su primjerci te knjige rasprodati najmanje dvije godine,
- b) grafičkih izdanja muzičkih djela (notni materijali) - osim ručnim prepisivanjem,
- c) elektronskih baza podataka i kompjuterskih programa,
- d) djela arhitekture, u obliku izgradnje arhitektonskog objekta,
- e) bilo kojeg djela ukoliko bi takvo reprodukovanje bilo suprotno uobičajenom iskorišćavanju djela i oštećivalo u nerazumnoj mjeri zakonite interese autora, odnosno nosioca autorskog prava.

Član 47

(Citati)

(1) Dozvoljeno je doslovno navođenje odlomaka i citata iz objavljenog autorskog djela ili pojedinačnih objavljenih djela fotografije, likovne umjetnosti, arhitekture, primijenjene umjetnosti i industrijskog i grafičkog dizajna radi naučnog istraživanja, kritike, polemike, recenzije, nastave i drugog osvrta u mjeri opravdanoj potrebom prikaza, suočenja ili upućivanja koje želi da se postigne i u skladu sa dobrim običajima.

(2) U slučaju korišćenja iz stava (1) ovog člana moraju da se naznače izvor i ime autora, ako je to naznačeno na upotrijebljenom djelu.

Član 48

(Nebitni sastojci)

Objavljena djela koja predstavljaju nebitan sastojak u odnosu na glavno djelo u koje su uključena, ili u odnosu na stvar sa kojom se zajedno koriste u slobodnoj su upotrebi pri iskorišćavanju takvog glavnog djela ili takve stvari.

Član 49

(Javne izložbe ili aukcije autorskih djela)

(1) Organizatori javnih izložbi ili aukcija umjetničkih ili drugih autorskih djela mogu slobodno da koriste ta djela u vezi sa promocijom tih izložbi ili aukcija u obimu potrebnom za postizanje takve svrhe i pod uslovom da to ne čine s namjerom da postignu direktnu imovinsku korist.

(2) U slučaju korišćenja iz stava (1) ovog člana moraju da budu naznačeni izvor i ime autora, ako je to naznačeno na upotrijebljenom djelu.

Član 50

(Slobodna prerada djela)

Dozvoljena je slobodna prerada objavljenog autorskog djela ako se radi o:

- a) parodiji ili karikaturi, ako to ne stvara ili ne može da stvara zabune u pogledu izvora djela,
- b) privatnoj ili drugoj sopstvenoj preradi koja nije namijenjena i nije pristupačna javnosti,
- c) preradi u vezi sa dozvoljenim korišćenjem djela koja je prouzrokovana samom prirodom ili načinom tog korišćenja.

Član 51

(Baze podataka)

(1) Ovlašćeni korisnik objavljene baze podataka ili njenog primjerka može slobodno da reprodukuje ili preradi tu bazu podataka ako je to potrebno radi pristupa njenoj sadržini i redovnog korišćenja te sadržine. Ako je korisnik ovlašćen samo za dio baze podataka, dozvoljeni su mu reprodukovanje i prerada samo tog dijela.

(2) Ugovorne odredbe koje su suprotne stavu (1) ovog člana ništavne su.

Član 52

(Djela trajno smještena na javnim mjestima)

(1) Dozvoljena je slobodna upotreba autorskih djela koja su trajno smještena na trgovima, parkovima, ulicama ili drugim mjestima pristupačnim javnosti.

(2) Djela iz stava (1) ovog člana ne smiju da se reprodukuju u trodimenzionalnom obliku, upotrijebe za istu namjeru kao originalno djelo, ili upotrijebe za postizanje imovinske koristi.

(3) U slučaju korišćenja iz stava (1) ovog člana moraju da budu naznačeni izvor i ime autora, ako je to naznačeno na upotrijebljenom djelu.

Član 53

(Službeni postupci)

Dozvoljena je slobodna upotreba autorskog djela ako je to neophodno u pojedinačnom konkretnom slučaju radi sprovođenja zadataka javne bezbjednosti ili bilo kojeg službenog postupka.

Član 54

(Provjera uređaja)

(1) Pogoni ili trgovine koje proizvode ili prodaju fonograme i videograme, uređaje za reprodukovanje ili javno saopštavanje fonograma i videograma ili uređaje za prijem zvuka i slike, kao i radnje koje vrše popravke takvih uređaja mogu slobodno da reprodukuju i javno saopštavaju autorska djela u obimu koji je potreban da se provjeri ispravno funkcionisanje tih predmeta pri proizvodnji ili direktnoj prodaji kupcima ili za njihovu popravku.

(2) Snimci autorskih djela urađeni na osnovu odredbe stava (1) ovog člana moraju da budu izbrisani bez odgađanja.

GLAVA V - VREMENSKA OGRANIČENJA AUTORSKOG PRAVA

Član 55

(Opšta odredba)

Autorsko pravo traje za života autora i 70 godina nakon njegove smrti, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 56

(Koautori)

Ukoliko autorsko pravo zajednički pripada koautorima, rok iz člana 55. ovog zakona računa se od smrti koautora koji je posljednji umro.

Član 57

(Anonimna i pseudonimna djela)

(1) Autorsko pravo na anonimno djelo i djelo objavljeno pod pseudonimom traje 70 godina od dana zakonitog objavljivanja djela.

(2) Ako pseudonim ne ostavlja nikakvu sumnju u pogledu identiteta autora, ili ako autor za vrijeme roka iz stava (1) ovog člana otkrije svoj identitet, primjenjuje se rok iz člana 55. ovog zakona.

Član 58

(Kolektivna djela)

Autorsko pravo na kolektivnim djelima traje 70 godina od dana zakonitog objavljivanja djela.

Član 59

(Djela u nastavcima)

Ako je ovim zakonom propisano da se rok trajanja autorskog prava računa od dana zakonitog objavljivanja djela, a to djelo je objavljeno u dijelovima (nastavci, sveske, izdanja, epizode i slično), rok trajanja zaštite računa se za svaki od tih dijelova posebno.

Član 60

(Zbirke)

(1) Nebitne promjene u izboru, usklađivanju ili rasporedu sadržine zbirke ne produžavaju trajanje autorskog prava na zbirci.

(2) Kao nebitne promjene iz stava (1) ovog člana smatraju se dodavanja, ispuštanja ili druga preinačavanja u pogledu izbora, usklađivanja ili rasporeda građe, koja su potrebna da zbirka zadrži svoj prvobitni karakter i namjenu, na način koji je predvidio njen autor.

Član 61

(Pravo pokajanja)

Pravo pokajanja iz člana 84. ovog zakona traje za života autora.

Član 62

(Početak rokova i djelovanje njihovog isteka)

(1) Svi rokovi iz ove glave, osim roka iz člana 61. ovog zakona, počinju da teku od 1. januara godine koja slijedi poslije godine u kojoj je nastala činjenica od koje se računa početak roka.

(2) Istekom rokova trajanja autorskog prava propisanih u ovom odjeljku autorsko djelo prestaje da bude autorskopravno zaštićeno.

DIO TREĆI - AUTORSKO PRAVO U PRAVNOM PROMETU

GLAVA I - OPŠTE ODREDBE

Član 63

(Nasljeđivanje autorskog prava)

Autorsko pravo kao cjelina, osim prava pokajanja, predmet je nasljeđivanja. Na prenošenje autorskog prava nasljeđivanjem primjenjuju se propisi o nasljeđivanju, ako ovim zakonom nije određeno drugačije.

Član 64

(Prenosivost autorskog prava)

(1) Autorsko pravo kao cjelina je neprenosivo.

(2) Autor ne može da prenese na drugo lice autorska moralna prava.

(3) Autor može ugovorom ili drugim pravnim poslom da prenese na drugo lice pojedinačna imovinska ovlašćenja (autorska imovinska prava) i druga prava autora, osim ako ovim zakonom nije određeno drugačije.

Član 65

(Prinudno izvršenje)

(1) Autorsko pravo ne može da bude predmet prinudnog izvršenja. Predmet prinudnog izvršenja mogu da budu samo imovinske koristi koje potiču iz korišćenja autorskog djela.

(2) Prinudno izvršenje nije dozvoljeno u vezi sa autorskim pravom na nedovršenim djelima i na neobjavljenim originalima.

Član 66

(Legitimacija)

(1) Prava koja ovaj zakon daje autoru, uključivši pravo ostvarivanja sudske zaštite, pripadaju drugom nosiocu autorskog prava u obimu u kojem su zakonom ili pravnim poslom prenesena na njega, ako ovim zakonom nije određeno drugačije.

(2) Aktivna legitimacija za ostvarivanje zaštite prava svojih članova, prema ovom zakonu, u sudskim i drugim službenim postupcima pripada i kolektivnim organizacijama, sindikalnim organizacijama i profesionalnim udruženjima osnovanim radi zaštite autorskih i srodnih prava.

GLAVA II - ODNOS AUTORSKOG PRAVA I PRAVA SVOJINE

Član 67

(Opšte pravilo)

Autorsko pravo je samostalno i nezavisno od prava svojine ili drugih stvarnih prava na stvari na kojoj ili u kojoj je autorsko djelo fiksirano, ako zakonom nije propisano drugačije.

Član 68

(Odvojenost pravnog prometa)

(1) Raspolaganje pojedinačnim autorskim imovinskim pravima ili drugim pravima autora na djelu ne utiče na pravo svojine na stvari na kojoj ili u kojoj je autorsko djelo fiksirano, ako zakonom ili ugovorom nije određeno drugačije.

(2) Raspolaganje svojinom na stvari na kojoj ili u kojoj je autorsko djelo fiksirano ne utiče na pojedinačna autorska imovinska prava ili druga prava autora na tom djelu, ako zakonom ili ugovorom nije određeno drugačije.

Član 69

(Zaštita originala autorskog djela)

(1) Sopstvenik originala djela koji bi, s obzirom na okolnosti slučaja, mogao da pretpostavi da autor ima opravdan interes da sačuva taj original od uništenja, dužan je da prije uništenja takvog originala obavijesti autora o toj namjeri i ponudi mu otkup prema cijeni vrijednosti materijala. Ako predaja originala nije moguća, sopstvenik je dužan da omogući autoru da se izradi primjerak djela na odgovarajući način.

(2) Sopstvenik arhitektonskog objekta dužan je samo da obavijesti autora o namjeri da uništi objekat i da dozvoli autoru, na njegov zahtjev, da pristupi objektu koji omogućava da se taj objekat fotografiše. Autor ima pravo da traži i da se preda primjerak nacrtu arhitektonskog djela na svoj trošak.

(3) Sopstvenik stvari na kojoj ili u kojoj je djelo fiksirano bez njegove dozvole može da uništi tu stvar bez obaveze iz st. (1) i (2) ovog člana.

Član 70

(Prerada izgrađenog arhitektonskog objekta)

(1) Autor izgrađenog djela arhitekture ne može da se protivi kasnijim izmjenama na tom objektu ako je od završetka izgradnje, odnosno izdavanja upravne dozvole za upotrebu objekta proteklo više od pet godina. Ako je na objektu označeno njegovo ime, autor ima pravo da traži da sopstvenik objekta stavi odgovarajuću napomenu o izmjenama arhitektonskog djela i vremenu kada je to učinjeno.

(2) Ako je arhitektonsko djelo potrebno obnoviti, izmijeniti ili na drugi način preraditi zbog nedostataka ugrađenih materijala ili ozbiljnih oštećenja objekta nastalih usljed bilo kojih razloga, sopstvenik objekta može da ga slobodno preradi.

Član 71

(Iscrpljivanje prava distribuiranja)

Prvim prenosom svojine na originalu ili primjerku djela na području Bosne i Hercegovine od autora ili lica koje ima njegovu saglasnost iscrpljuje se pravo distribuiranja tog originala ili primjerka za područje Bosne i Hercegovine.

Član 72

(Zajednička imovina bračnih drugova)

U zajedničku imovinu bračnih drugova ulaze samo imovinske koristi koje potiču iz autorskog prava.

GLAVA III - OPŠTI DIO AUTORSKOG UGOVORNOG PRAVA

Član 73

(Obim prenošenja autorskog prava)

Prenos pojedinačnih autorskih imovinskih prava ili pojedinačnih drugih prava autora može biti sadržinski, prostorno ili vremenski ograničen.

Član 74

(Neisključivi i isključivi prenos)

- (1) Neisključivi prenos prava ovlašćuje nosioca da na ugovoreni način iskorišćava autorsko djelo, pored autora i drugih nosilaca prava.
- (2) Isključivi prenos prava ovlašćuje nosioca da samo on na ugovoreni način iskorišćava autorsko djelo uz isključivanje autora i svih drugih lica od korišćenja djela.
- (3) Neisključivi prenos prava, koji je autor ugovorio prije nego što je ugovorio isključivi prenos, ima pravni učinak u odnosu na nosioca isključivog prava, osim ako ugovorom između autora i nosilaca neisključivih prava nije drugačije utvrđeno.

Član 75

(Pretpostavke u pogledu obima prenosa prava)

- (1) Ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno, smatra se da je dogovoren neisključiv prenos, da prenos važi samo za područje Bosne i Hercegovine i da važi samo za vrijeme koje je uobičajeno za prenos prava iskorišćavanja autorskih djela određene vrste.
- (2) Ako ugovorom nisu utvrđeni vrsta i obim pojedinačnih autorskih imovinskih prava koja se prenose na nosioca, smatra se da su prenesena samo ona prava i samo u onom obimu koji je potreban za postizanje cilja ugovora.

Član 76

(Pravilo odvojenosti prenosa)

- (1) Pojedinačna autorska imovinska prava ili pojedinačna druga prava autora prenose se zasebno, osim ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.
- (2) Pri prenosu prava reprodukcija djela ne prenosi se i pravo njegovog pohranjivanja u elektronskom obliku i pravo njegovog zvučnog ili vizuelnog snimanja, ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.
- (3) Pri prenosu prava distribuiranja primjeraka djela ne prenosi se i pravo njihovog uvoza, ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.
- (4) Pri prenosu prava davanja u zakup fonograma ili videograma na kojima je snimljeno autorsko djelo autor zadržava pravo na primjerenu naknadu za svako davanje u zakup. Autor ne može da se odrekne prava iz ovog stava.

Član 77

(Pretpostavke o zajedničkom prenosu)

- (1) Pri prenosu prava reprodukcija djela smatra se da je ugovoren i prenos prava distribuiranja primjeraka tog djela, izuzev njihov uvoz, ako ugovorom nije drugačije određeno.
- (2) Pri prenosu prava radio-difuznog emitovanja djela smatra se da je na organizaciju za radio-difuziju preneseno i pravo:
 - a) izrade snimaka djela ako su ti snimci urađeni sopstvenim sredstvima i za potrebe sopstvene emisije, ako se radi samo o jednokratnom emitovanju i ako se ti snimci najkasnije u roku od mjesec dana od dana emitovanja unište (efemerni snimci),

- b) predaje i pohranivanja efemernih snimaka sopstvenom ili javnom arhivu ako ti snimci imaju izuzetnu dokumentarnu vrijednost. O takvoj predaji i pohranjivanju snimaka organizacija za radio-difuziju dužna je da obavijesti autora bez odgađanja.

Član 78

(Dalje prenošenje prava)

- (1) Lice na koje je preneseno autorsko imovinsko pravo ili drugo pravo autora ne može to pravo da prenese dalje na treća lica bez dozvole autora, ako ugovorom nije utvrđeno drugačije.
- (2) Dozvola iz stava (1) ovog člana nije potrebna ako je dalji prenos prava posljedica statusnih promjena kod nosioca prava, njegovog stečaja ili redovne likvidacije.
- (3) Ako je na osnovu zakona ili ugovora dalji prenos prava moguć bez dozvole autora, prethodni i novi nosilac prava odgovaraju autoru solidarno u pogledu njegovih zahtjeva zasnovanih na ovom zakonu.

Član 79

(Ništavnost pojedinih odredaba o prenosu)

Ništavna je svaka ugovorna odredba čiji je cilj da autor prenese na drugo lice:

- a) autorsko pravo kao cjelinu,
- b) moralna autorska prava,
- c) autorska imovinska prava na svim svojim budućim djelima,
- d) autorska imovinska prava za još nepoznate načine iskorišćavanja svog djela.

Član 80

(Forma ugovora)

- (1) Pravni poslovi kojima se prenose autorska imovinska prava ili druga prava autora, ili kojima se daju dozvole za iskorišćavanje autorskih djela moraju biti u pisanoj formi, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Pravni posao koji nije zaključen u formi iz stava (1) ovog člana biće valjan ako su ugovorne strane u cjelini ili u pretežnom dijelu ispunile obaveze koje iz njega proizlaze. U tom slučaju sve sporne i nejasne odredbe pravnog posla u pogledu vrste i obima prenesenih prava tumače se u korist autora.

Član 81

(Autorska naknada)

- (1) Smatra se da se prenos autorskih imovinskih prava ili drugih prava autora uvijek vrši uz naknadu, osim ako se dokaže suprotno.
- (2) Ako naknada nije bila određena, ona se određuje prema uobičajenim visinama naknada za pojedinu vrstu djela, prema obimu i trajanju iskorišćavanja djela i prema drugim okolnostima slučaja.
- (3) Ako se iskorišćavanjem autorskog djela ostvari prihod koji je očigledno nerazmjern sa ugovorenom ili određenom naknadom, autor ima pravo da traži izmjenu ugovora radi određivanja njegovog pravednijeg udjela u tom prihodu, odnosno ponovno određivanje visine naknade.
- (4) Autor ne može da se odrekne prava iz stava (3) ovog člana.

Član 82

(Evidencija prihoda i dobiti)

- (1) Ako je naknada dogovorena ili određena u zavisnosti od prihoda ili dobiti ostvarene iskorišćavanjem autorskog djela, korisnik djela obavezan je da vodi odgovarajuće knjige ili drugu pouzdanu evidenciju iz koje će u svakom momentu biti moguće ustanoviti iznos ostvarenog prihoda ili dobiti.
- (2) Korisnik djela obavezan je da redovno i u potrebnom obimu izvještava autora o visini ostvarenog prihoda ili dobiti, kao i da omogući autoru, na njegov zahtjev, najmanje jednom godišnje da ima uvid u knjige ili evidenciju iz stava (1) ovog člana.

Član 83

(Raskid ugovora zbog neizvršavanja)

- (1) Autor može jednostranom izjavom volje da raskine ugovor kojim je na isključiv način prenio autorsko imovinsko pravo ako druga strana to pravo vrši u nedovoljnom obimu, ili ga uopšte ne vrši, pa su zbog toga opravdani interesi autora ozbiljno ugroženi. Autor ne može da se poziva na odredbu ovog stava ako su uzroci za nevršenje ili nedovoljno vršenje prava pretežno na njegovoj strani.
- (2) Raskid ugovora, prema odredbi stava (1) ovog člana, nije moguć prije nego što isteknu dvije godine od prenosa tog prava. Ako se isključivo pravo odnosi na novinske članke, taj rok iznosi šest mjeseci.
- (3) Autor može da raskine ugovor samo pod uslovom da ponudi nosiocu prava dovoljan dodatni rok za početak vršenja prava u zadovoljavajućem obimu.
- (4) Raskidom ugovora, prema odredbama ovog člana, autorsko imovinsko pravo nosioca se gasi.
- (5) Autor ne može da se odrekne prava iz stava (1) ovog člana.

Član 84

(Pravo pokajanja)

- (1) Autor ima isključivo pravo da jednostranom izjavom volje raskine ugovor kojim je prenio autorska imovinska prava i da uskrati dalje iskorišćavanje svog djela ako za to ima ozbiljne moralne razloge i ako prethodno nadoknadi običnu štetu nosiocu tih prava.
- (2) Raskid iz stava (1) ovog člana ima učinak od dana kad autor položi obezbjeđenje za naknadu štete iz stava (1) ovog člana.
- (3) Nosilac prava iskorišćavanja, u roku od tri mjeseca od dana prijema izjave o raskidu, mora da saopšti autoru obim obične štete. Ako nosilac prava iskorišćavanja to ne učini, izjava o raskidu ima učinak istekom tog roka.
- (4) Ako autor kasnije odluči da se djelo u pogledu kojeg je ostvario pravo pokajanja može ponovo koristiti, dužan je da pravo iskorišćavanja najprije i pod prijašnjim uslovima ponudi onome s kojim je prethodno raskinuo ugovor.
- (5) Autor ne može da se odrekne prava iz stava (1) ovog člana.
- (6) Odredbe ovog člana ne odnose se na kompjuterske programe, audio-vizuelna djela i baze podataka.

GLAVA IV - POSEBNI DIO AUTORSKOG UGOVORNOG PRAVA

Odjeljak A. Izdavački ugovor

Član 85

(Opšte odredbe)

- (1) Izdavačkim ugovorom autor se obavezuje da prenese na izdavača pravo reprodukovanja svog djela štampanjem ili drugim sličnim postupkom i pravo distribuiranja primjeraka djela (pravo izdavanja), a izdavač se obavezuje da djelo na ugovoreni način reprodukuje i distribuira (izda) i autoru za to plati ugovorenu naknadu.
- (2) Izdavački ugovor za pojedinačno određeno djelo može da sadrži i saglasnost o klupskom izdanju, džepnom izdanju, periodičnom izdavanju u nastavcima, prenosu prava prevođenja na pojedinačno određeni jezik, te pravo izdavanja prevedenog djela, kao i druga imovinska prava.

Član 86

(Sadržina ugovora)

- (1) Izdavački ugovor mora da uredi naročito vrstu prenosa prava, obim i trajanje prenosa prava, teritoriju važenja prava, rok za izdavanje djela i autorski honorar.
- (2) Ako izdavačkim ugovorom nije drugačije utvrđeno, izdavač ima pravo samo na jedno izdanje djela, odnosno samo na jednokratno umnožavanje ugovorenog broja primjeraka djela. Ako je ugovorom određena mogućnost višekratnog djelimičnog umnožavanja primjeraka do postizanja ukupne

ugovorene visine tiraža (doštampavanje), izdavač je dužan da bez odgađanja obavijesti autora o svakom djelimičnom umnožavanju i saopšti mu sve podatke potrebne za njegovo efikasno kontrolisanje poštovanja izdavačkog ugovora.

(3) Ako je naknada ugovorena u procentu od maloprodajne cijene prodatih primjeraka djela, izdavački ugovor mora da sadrži i odredbu o njihovom najmanjem broju pri prvom izdanju. Takva odredba nije potrebna ako ugovor određuje minimalnu naknadu koju je izdavač dužan da plati autoru nezavisno od broja prodatih primjeraka.

(4) Ako je naknada ugovorena u paušalnom iznosu, izdavački ugovor mora da sadrži odredbu o ukupnoj visini tiraža. Ako tiraž nije određen i ako iz okolnosti slučaja ili dobrih poslovnih običaja ne proizlazi drugačije, izdavač može da izda najviše 500 primjeraka djela.

(5) Ako rok za izdavanje djela nije drugačije ugovoren, on iznosi godinu dana od kada je autor predao izdavaču primjerak djela u odgovarajućem obliku.

Član 87

(Sklapanje ugovora posredstvom zastupnika)

Zastupnik autora može da sklopi izdavački ugovor samo za ona djela koja su izričito navedena u autorovoj punomoći.

Član 88

(Izuzetak od pisane forme)

Izdavački ugovor o izdavanju članaka, crteža i drugih autorskih djela u dnevnoj i periodičnoj štampi ne mora da bude u pisanoj formi.

Član 89

(Pretpostavka isključivosti)

(1) Dok važi izdavački ugovor, autor ne može da prenese na drugo lice pravo izdavanja istog djela na istoj teritoriji i na istom jeziku, osim ako je izdavačkim ugovorom drugačije određeno.

(2) Pravo izdavanja novinskih članaka autor može da prenese istovremeno na više lica, osim ako izdavačkim ugovorom nije drugačije određeno.

Član 90

(Izdavačko pravo prvenstva)

(1) Izdavač koji je stekao pravo na izdavanje djela u štampanom obliku ima, u pogledu izdavanja tog djela u elektronskom ili bilo kom drugom obliku, pravo prvenstva u odnosu na druge izdavače koji ponude iste uslove.

(2) Izdavač koji namjerava da se koristi pravom iz stava (1) ovog člana dužan je da se izjasni o tome u roku od 30 dana od dana prijema autorove pisane ponude.

(3) Pravo prvenstva iz stava (1) ovog člana traje tri godine od isteka roka ugovorenog za izdavanje djela u printanoj formi.

Član 91

(Poboljšanja i izmjene djela)

Ako izdavačkim ugovorom nije drugačije određeno, izdavač je obavezan da u slučaju novih izdanja djela omogućiti autoru da unese poboljšanja ili druge izmjene autorskog djela pod pretpostavkom da to ne mijenja karakter autorskog djela i ne uzrokuje nerazmjerne troškove izdavaču.

Član 92

(Propast originala djela ili izdanja zbog više sile)

(1) Ako je rukopis ili drugi original djela nakon njegove predaje izdavaču uništen krivicom izdavača ili zbog više sile, autor ima pravo na naknadu koja bi mu pripala da je autorsko djelo izdato.

(2) Ako je pripremljeno izdanje djela zbog više sile u potpunosti uništeno prije njegovog stavljanja u promet, izdavač ima pravo da pripremi novo izdanje, a autoru pripada naknada samo za propalo izdanje.

(3) Ako pripremljeno izdanje djela zbog više sile djelimično propadne prije njegovog stavljanja u promet, izdavač ima pravo da, bez plaćanja naknade autoru, reprodukuje samo onoliko primjeraka djela koliko ih je propalo.

Član 93

(Prestanak izdavačkog ugovora)

(1) Izdavački ugovor prestaje:

- a) smrću autora prije završetka autorskog djela,
- b) iscrpljenjem tiraža svih ugovorenih izdanja,
- c) istekom roka važenja ugovora.

(2) Autor može da raskine izdavački ugovor i traži naknadu štete a, osim toga, ima pravo da zadrži primljenu naknadu, odnosno traži isplatu dogovorene naknade, ako izdavač ne izda djelo u ugovorenom roku.

(3) Ako rok za izdavanje djela nije utvrđen ugovorom, izdavač je dužan da izda djelo u primjerenom roku, a najkasnije u roku od jedne godine od dana predaje djela izdavaču.

(4) Autor može da raskine izdavački ugovor ako izdavač, nakon iscrpljenja jednog izdanja, ne pristupi izdavanju novog ugovorenog izdanja u roku od jedne godine od dana kad je autor to zahtijevao, osim ako ugovorom nije drugačije određeno.

(5) Smatra se da je, u smislu odredaba ovog člana, izdanje iscrpljeno ako je broj neprodatih primjeraka djela manji od 5% cjelokupnog izdanja.

Član 94

(Uništenje primjeraka djela)

(1) Izdavač koji namjerava neprodane primjerke djela da proda kao papir za preradu, ili da ih na drugi način uništi, dužan je da otkup tih primjeraka ponudi prvo autoru po cijeni koju bi ostvario za takvu prodaju.

(2) Ako autor ne prihvati ponudu izdavača iz stava (1) ovog člana, ili je prihvati samo za određeni broj primjeraka, preostale primjerke djela izdavač može slobodno da proda kao papir za preradu, ili da ih uništi.

Odjeljak B. Ugovor o izvođenju

Član 95

(Opšta odredba)

Ugovorom o izvođenju djela autor prenosi korisniku pravo javnog recitovanja, javnog izvođenja ili javnog scenskog prikazivanja svog djela, a korisnik se obavezuje da će djelo na ugovoreni način koristiti i za to platiti autoru naknadu.

Član 96

(Obaveze korisnika)

Korisnik je dužan da omogući autoru pristup izvođenju djela, ostvari tehničke uslove za izvođenje koji obezbjeđuju poštovanje autorskih moralnih prava, te autoru ili njegovom zastupniku dostavi program, druge publikacije i javne kritike izvođenja, ako ugovorom nije drugačije određeno.

Član 97

(Raskid ugovora)

Ako korisnik ne izvede djelo u ugovorenom roku, autor može da raskine ugovor o izvođenju i traži naknadu štete a uz to može i da zadrži naknadu, odnosno traži isplatu ugovorene naknade.

Odjeljak C. Ugovor o stvaranju djela po narudžbi

Član 98

(Djelo po narudžbi)

- (1) Ugovorom o stvaranju autorskog djela po narudžbi autor se obavezuje da stvori određeno autorsko djelo i primjerak tog djela preda naručiocu, a naručilac se obavezuje da autoru za to plati ugovorenu naknadu.
- (2) Naručilac ima pravo da nadzire posao i daje autoru uputstva i zahtjeve u vezi sa izgledom i sadržinom djela ako time ne zadire u nerazumnoj mjeri u autorovu slobodu naučnog ili umjetničkog stvaralaštva.
- (3) Autorsko pravo na djelu po narudžbi, osim prava distribuiranja, zadržava autor, ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno. Na ugovor o autorskom djelu po narudžbi primjenjuju se na odgovarajući način propisi kojima se uređuje ugovor o djelu.

Član 99

(Kolektivno djelo)

- (1) Kolektivnim autorskim djelom smatra se djelo stvoreno na podsticaj i u organizaciji fizičkog ili pravnog lica (naručilac) u čijem stvaranju je učestvovao veliki broj lica, te koje se objavljuje i koristi pod imenom naručioca (enciklopedije, leksikoni, zbornici, almanasi i slično).
- (2) Za stvaranje kolektivnog djela zaključuje se poseban ugovor. Ako nisu ispunjeni uslovi iz stava (1) ovog člana, takav ugovor je ništavan.
- (3) Ako ugovorom nije drugačije određeno, smatra se da su sva autorska imovinska prava i druga prava autora na kolektivnom djelu isključivo i neograničeno prenesena na naručioca.

Odjeljak D. Autorsko djelo stvoreno u radnom odnosu

Član 100

(Pretpostavka prenosa prava na poslodavca)

- (1) Ako autorsko djelo stvori zaposlenik u izvršavanju svojih radnih obaveza ili prema uputstvima poslodavca, smatra se da su sva autorska imovinska prava isključivo prenesena na poslodavca za period od pet godina od dana završetka takvog djela, ako ugovorom ili drugim aktom nije drugačije određeno.
- (2) Nakon isteka roka iz stava (1) ovog člana prava poslodavca prestaju tako što se vraćaju autoru, osim ako je poslodavac prije isteka tog roka zatražio njihov ponovni isključivi prenos bez ograničenja. U tom slučaju autoru pripada pravo na odgovarajuću naknadu za dalje iskorišćavanje njegovog djela.

Član 101

(Posebne odredbe o prenosu prava)

- (1) Nezavisno od odredaba člana 100. ovog zakona, autor zadržava isključivo pravo korišćenja djela stvorenog u radnom odnosu u okviru svojih sabranih djela.
- (2) Nezavisno od odredaba člana 100. ovog zakona, smatra se da su autorska imovinska prava i druga prava autora na osnovu podataka i na kolektivnom djelu isključivo i neograničeno prenesena na poslodavca, ako ugovorom nije drugačije određeno. Prenos prava na kompjuterskom programu stvorenom u radnom odnosu uređuje se odredbom člana 103. ovog zakona.

DIO ČETVRTI - POSEBNE ODREDBE O POJEDINIM AUTORSKIM DJELIMA

GLAVA I - KOMPJUTERSKI PROGRAMI

Član 102

(Opšte odredbe)

- (1) Kompjuterski program, u smislu ovog zakona, jeste program u bilo kojoj formi, uključujući pripremljene materijale za njegovu izradu.

(2) Ideje i principi na kojima se zasniva bilo koji elemenat kompjuterskog programa, uključujući elemente koji su osnov za njegov interfejs, nisu zaštićeni.

(3) Kompjuterski programi zaštićeni su kao pisana autorska djela ako predstavljaju sopstvenu intelektualnu tvorevinu njihovog autora.

Član 103

(Kompjuterski program stvoren u radnom odnosu ili po narudžbi)

Ako je kompjuterski program stvorio zaposlenik u izvršavanju svojih obaveza ili prema uputstvima poslodavca, ili ako ga je stvorio autor na osnovu ugovora o narudžbi, smatra se da su sva autorska imovinska prava na takvom programu isključivo i u cjelini prenesena na poslodavca ili naručioca, ako ugovorom nije drugačije utvrđeno.

Član 104

(Prava autora kompjuterskog programa)

(1) Ako u čl. 105. i 106. ovog zakona nije drugačije određeno, autor kompjuterskog programa ima isključiva prava koja obuhvataju:

- a) reprodukovanje sastavnih dijelova ili cijelog kompjuterskog programa bilo kojim sredstvima i na bilo koji način, nezavisno od toga da li se radi o privremenom ili trajnom reprodukovanju; ukoliko učitavanje, prikazivanje, stavljanje u rad, prenošenje ili pohranjivanje programa zahtijeva njegovo reprodukovanje, za te radnje traži se dozvola autora kompjuterskog programa,
- b) prevođenje, prilagođavanje, obradu ili bilo koju drugu preradu kompjuterskog programa i reprodukovanje rezultata tih prerada, s tim da ostaju netaknuta prava lica koje je preradilo program,
- c) distribuiranje originala ili primjeraka kompjuterskog programa u bilo kojem obliku, uključujući njihovo davanje u zakup.

(2) Autor može da prenese prava iz stava (1) ovog člana na treća lica na osnovu ugovora.

Član 105

(Sadržinska ograničenja autorskih prava)

(1) Zakoniti korisnik kompjuterskog programa može bez dozvole autora da izvrši radnje iz člana 104. stav (1) tač. a) i b) ovog zakona, uključujući otklanjanje grešaka, ako je to potrebno radi korišćenja kompjuterskog programa u skladu s njegovom namjenom.

(2) Ovlašćeni korisnik kompjuterskog programa može bez dozvole autora da reprodukuje najviše jednu bezbjednosnu kopiju programa, ako je to potrebno radi njegove upotrebe.

(3) Ovlašćeni korisnik primjerka kompjuterskog programa može bez dozvole autora da posmatra, proučava ili testira funkcionisanje programa s ciljem otkrivanja ideja i principa koji čine osnovu bilo kojeg elementa tog programa, ako to čini prilikom njegovog učitavanja, prikazivanja, rada, prenošenja ili pohranjivanja na koje je ovlašćen.

(4) Odredbe ovog zakona o privatnom i drugom sopstvenom reprodukovanju (član 46) i o pravu pokajanja (član 84) ne odnose se na kompjuterske programe.

(5) Kompjuterski programi ne smiju se javno davati na poslugu (član 34), osim ako je ugovorom sa njihovim autorom drugačije utvrđeno.

(6) Ugovorne odredbe kojima se nastoje ograničavati prava zakonitog korisnika suprotno st. (2) i (3) ovog člana su ništavne.

Član 106

(Dekompiliranje)

(1) Ako je reprodukovanje kompjuterskog koda i prevođenje njegovog oblika, prema odredbi člana 104. stav (1) tač. a) i b) ovog zakona, nužno za dobijanje informacija potrebnih za postizanje interoperabilnosti nezavisno stvorenog programa sa drugim programima, odobrenje nosioca prava nije potrebno pod sljedećim uslovima:

- a) ako te radnje preduzima lice koje ima odobrenje za korišćenje, ili drugo lice koje ima pravo da koristi primjerak programa, ili lice koje je u njihovo ime ovlašćeno da to učini,
 - b) ako informacije potrebne za postizanje interoperabilnosti prethodno nisu bile neposredno dostupne licima iz tačke a) ovog stava i
 - c) ako su te radnje ograničene samo na one dijelove izvornog programa koji su potrebni za postizanje interoperabilnosti.
- (2) Informacije dobijene primjenom odredbe stava (1) ovog člana ne smiju da se:
- a) koriste za ciljeve različite od postizanja interoperabilnosti nezavisno stvorenog kompjuterskog programa,
 - b) prenose drugim licima osim kad je to potrebno za postizanje interoperabilnosti nezavisno stvorenog programa,
 - c) koriste za razvoj, proizvodnju ili marketing drugog programa bitno sličnog u svom izražaju, ili za bilo koju drugu radnju kojom se nanosi povreda autorskog prava.
- (3) Odredbe ovog člana ne smiju se tumačiti tako da omogućavaju da njihova primjena bude suprotna redovnom korišćenju kompjuterskog programa, ili da neopravdano nanosi štetu zakonitim interesima nosioca prava.
- (4) Ugovorne odredbe suprotne odredbama ovog člana su ništavne.

Član 107 **(Posebne mjere zaštite)**

Povredom prava na kompjuterskom programu smatraju se naročito i sljedeće radnje:

- a) bilo koja distribucija primjerka kompjuterskog programa za koji se zna ili za koji se osnovano sumnja da povređuje autorsko pravo,
- b) posjedovanje primjerka kompjuterskog programa u komercijalne svrhe za koji se zna ili za koji se osnovano sumnja da povređuje autorsko pravo.

Član 108 **(Primjena drugih pravnih propisa)**

Odredbe iz ovog odjeljka ne utiču na primjenu drugih propisa koji uređuju kompjuterske programe, kao što su propisi o patentu, žigu, zaštiti topografija integrisanih kola, konkurenciji i poslovnoj tajni ili na ugovorne obaveze.

GLAVA II - AUDIO-VIZUELNA DJELA

Član 109 **(Opšta odredba)**

Audio-vizuelna djela, prema ovom zakonu, jesu kinematografski, televizijski, dokumentarni, crtani, reklamni i kratki muzički video-filmovi, te druga audio-vizuelna djela izražena slikama koje u slijedu daju utisak pokreta, sa zvukom ili bez zvuka, nezavisno od vrste nosača na kojem su fiksirana.

Član 110 **(Pravo audio-vizuelnog prilagođavanja)**

- (1) Pravo audio-vizuelnog prilagođavanja je isključivo pravo da se originalno djelo preradi ili uključi u audio-vizuelno djelo.
- (2) Zaključenjem ugovora o audio-vizuelnom prilagođavanju smatra se da je autor originalnog djela prenio na filmskog producenta pravo prerade i uključivanja originalnog djela u audio-vizuelno djelo, svoja autorska imovinska prava na tom audio-vizuelnom djelu, njegovom prevodu, njegovim audio-vizuelnim preradama i na fotografijama nastalim u vezi sa produkcijom audio-vizuelnog djela, ako nije ugovorom drugačije određeno.
- (3) Nezavisno od odredbe stava (2) ovog člana, autor originalnog djela zadržava:
 - a) isključivo pravo novog audio-vizuelnog prilagođavanja, ali tek nakon isteka deset godina od sklapanja ugovora iz stava (2) ovog člana,

- b) isključivo pravo dalje prerade audio-vizuelnog djela u bilo koji drugi umjetnički oblik,
- c) pravo na odgovarajuću naknadu od filmskog producenta za svako davanje u zakup primjerka audio-vizuelnog prilagođenog djela.

(4) Autor ne može da se odrekne prava iz stava (3) ovog člana.

Član 111

(Koautori audio-vizuelnog djela)

(1) Koautorima audio-vizuelnog djela smatraju se:

- a) autor prilagođavanja,
- b) glavni režiser,
- c) autor scenarija,
- d) autor dijaloga,
- e) glavni snimatelj (direktor fotografije),
- f) kompozitor filmske muzike, stvorene posebno za korišćenje u tom djelu.

(2) Ako je crtež, odnosno animacija bitan element audio-vizuelnog djela, koautorom tog djela smatra se i glavni crtač, odnosno glavni animator.

Član 112

(Autori doprinosa audio-vizuelnom djelu)

Kompozitor muzike, glavni crtač i glavni animator, koji se ne smatraju koautorima audio-vizuelnog djela prema odredbi člana 111. ovog zakona, kao i scenograf, kostimograf, slikar maski i montažer imaju prava na svojim individualnim doprinosima audio-vizuelnom djelu (autori doprinosa).

Član 113

(Ugovor o filmskoj produkciji)

(1) Odnosi između filmskog producenta i koautora audio-vizuelnog djela i autora doprinosa tom djelu, kao i odnosi između samih autora uređuju se ugovorom o filmskoj produkciji, koji mora da bude u pisanoj formi.

(2) Zaključenjem ugovora o filmskoj produkciji smatra se da su koautori isključivo i neograničeno prenijeli na filmskog producenta sva svoja autorska imovinska prava na audio-vizuelnom djelu, njegovom prevodu, njegovim audio-vizuelnim preradama i fotografijama nastalim u vezi sa produkcijom audio-vizuelnog djela, ako ugovorom nije drugačije određeno.

(3) Koautorima audio-vizuelnog djela pripada posebna naknada za svako preneseno autorsko imovinsko pravo ili drugo pravo autora.

(4) Zaključenjem ugovora o filmskoj produkciji smatra se da su autori doprinosa isključivo i neograničeno prenijeli na filmskog producenta pravo korišćenja njihovih doprinosa za dovršenje audio-vizuelnog djela.

(5) Nezavisno od odredaba st. (1), (2) i (4) ovog člana:

- a) koautori zadržavaju isključivo pravo dalje prerade audio-vizuelnog djela u drugi umjetnički oblik,
- b) autori doprinosa zadržavaju pravo da svoje doprinose audio-vizuelnom djelu odvojeno iskorišćavaju, ako se time ne zadire u prava filmskog producenta,
- c) koautori zadržavaju pravo na pravednu naknadu od filmskog producenta za svako davanje u zakup primjeraka audio-vizuelnog djela.

(6) Koautori i autori doprinosa ne mogu da se odreknu prava iz stava (5) ovog člana.

(7) Filmski producent obavezan je da najmanje jednom godišnje šalje koautorima izvještaj o visini ostvarenih prihoda za svaki oblik dozvoljenog korišćenja audio-vizuelnog djela.

Član 114

(Dovršenje audio-vizuelnog djela)

- (1) Audio-vizuelno djelo smatra se dovršenim kada je, u skladu sa ugovorom između glavnog režisera i filmskog producenta, izrađen prvi standardni primjerak djela koje je predmet ugovora o produkciji.
- (2) Zabranjeno je uništenje matrice prvog standardnog primjerka audio-vizuelnog djela.
- (3) Ako neki od koautora ili autora doprinosa odbije da nastavi saradivati na stvaranju audio-vizuelnog djela, ili ako zbog više sile nije u mogućnosti da nastavi tu saradnju, ne može da se protivi da se doprinos koji je već dao koristi za dovršenje tog djela. Takav autor ima odgovarajuća autorska prava na već učinjenom doprinosu audio-vizuelnom djelu.

Član 115 **(Raskid ugovora)**

- (1) Ako filmski producent ne dovrši audio-vizuelno djelo u roku od pet godina od dana sklapanja ugovora o produkciji, ili ako dovršeno audio-vizuelno djelo ne počne da iskorišćava u roku od dvije godine od dana njegovog dovršenja, koautori mogu da traže raskid ugovora, ako nije ugovoren neki drugi rok.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana koautori djela i autori doprinosa zadržavaju pravo na naknadu.

DIO PETI - SRODNA PRAVA

GLAVA I - PRAVA IZVOĐAČA

Član 116 **(Izvođači)**

- (1) Izvođači, u smislu ovog zakona, jesu glumci, pjevači, muzičari, plesači i druga lica koja glumom, pjevanjem, sviranjem, pokretima, recitovanjem ili interpretiranjem na drugi način izvode autorska ili folklorna djela.
- (2) Kao izvođači, u smislu stava (1) ovog člana, smatraju se i režiseri pozorišnih predstava, dirigenti orkestara, vođe pjevačkih horova, te varijetetski i cirkuski umjetnici.

Član 117 **(Zastupnik grupe izvođača)**

- (1) Izvođači koji učestvuju u grupi (članovi orkestra, hora, plesne ili glumačke grupe, ansambla i sl.) dužni su da ovlaste jednog od svojih članova kao svog zastupnika za davanje dozvola potrebnih za izvođenje i za ostvarivanje izvođačkih prava.
- (2) Ovlašćenje iz stava (1) ovog člana mora da bude u pisanoj formi i važi ako je postignuta saglasnost većine svih članova koji čine grupu izvođača.
- (3) Odredbe st. (1) i (2) ovog člana ne primjenjuju se na dirigente, soliste, režisere pozorišnih predstava i glavne glumce koji nisu članovi grupe, ako ugovorom između njih i grupe nije drugačije određeno.

Član 118 **(Moralna prava izvođača)**

- (1) Izvođač koji individualno izvodi autorska ili folklorna djela ima isključivo pravo da bude priznat i naznačen kao izvođač, odnosno da odluči da li će njegovo ime ili druga oznaka identiteta biti naznačeni pri korišćenju njegove izvedbe.
- (2) Ako izvođači izvode autorska ili folklorna djela kao grupa, pravo iz stava (1) ovog člana pripada grupi kao cjelini i solistima.
- (3) Izvođači imaju isključivo pravo da se suprotstave svakom mijenjanju ili upotrebi njihove izvedbe ako bi se time vrijeđali njihova čast i ugled.

Član 119 **(Imovinska prava izvođača)**

Izvođač ima isključivo pravo:

- a) snimanja svog živog izvođenja,

- b) direktnog ili indirektnog reprodukovanja snimka svog izvođenja na bilo koji način i u bilo kojoj formi,
- c) prenošenja javnosti svog živog izvođenja,
- d) radio-difuznog emitovanja svog živog izvođenja, osim reemitovanja od organizacije ili uz dozvolu organizacije koja vrši emitovanje,
- e) činjenja dostupnim javnosti snimaka svog izvođenja,
- f) distribuiranja primjeraka snimka svog izvođenja,
- g) davanja u zakup primjeraka snimka svog izvođenja.

Član 120

(Naknada za privatnu upotrebu)

Izvođač ima pravo na naknadu za privatno ili drugo sopstveno reprodukovanje, prema članu 36. stav (2) ovog zakona.

Član 121

(Naknada za javno saopštavanje i davanje u zakup snimka izvođenja)

(1) Izvođač ima pravo na udio u naknadi koja pripada proizvođaču fonograma za saopštavanje javnosti fonograma sa snimkom njegovog izvođenja.

(2) Izvođač koji svoje pravo davanja u zakup snimka izvođenja prenese na proizvođača fonograma ili filmskog producenta zadržava pravo na pravednu naknadu. Izvođač ne može da se odrekne prava na pravednu naknadu za davanje u zakup.

Član 122

(Pretpostavka prenosa prava na filmskog producenta)

(1) Zaključenjem ugovora o filmskoj produkciji smatra se da je izvođač isključivo i neograničeno prenio sva svoja izvođačka imovinska prava u vezi sa njegovim izvođenjem na filmskog producenta, ako ugovorom nije drugačije određeno.

(2) Za svako od imovinskih prava, prenesenih prema odredbama stava (1) ovog člana, izvođač ima pravo na odgovarajuću naknadu od filmskog producenta.

(3) Izvođač ne može da se odrekne prava iz stava (2) ovog člana.

Član 123

(Korišćenje izvođenja za dovršenje audio-vizuelnog djela)

Ako neki od izvođača odbije da završi svoj doprinos audio-vizuelnom djelu, ili ako zbog više sile nije u mogućnosti da nastavi izvođenje, ne može da se protivi da se ostvareni dio izvođenja koristi za dovršenje audio-vizuelnog djela. Takav izvođač ima odgovarajuća prava na već učinjeni doprinos audio-vizuelnom djelu.

Član 124

(Izvođenje ostvareno u radnom odnosu)

(1) Izvođenje nastalo u radnom odnosu označava izvođenje koje za vrijeme trajanja radnog odnosa kod određenog poslodavca ostvari izvođač-zaposlenik izvršavajući svoje radne obaveze ili prema uputstvima poslodavca.

(2) Na izvođenje ostvareno u radnom odnosu primenjuju se na odgovarajući način odredbe člana 100. ovog zakona.

Član 125

(Trajanje prava)

(1) Prava izvođača traju 50 godina od dana izvođenja. Ako je snimak izvođenja u tom roku zakonito izdat, ili zakonito saopšten javnosti, prava izvođača traju 50 godina od dana prvog izdanja ili prvog saopštavanja, zavisno od toga koji je dan bio ranije.

(2) Rok iz stava (1) ovog člana počinje da teče od 1. januara godine koja slijedi poslije godine u kojoj je nastala činjenica od koje se računa početak roka.

GLAVA II - PRAVA PROIZVOĐAČA FONOGRAMA

Član 126

(Proizvođač fonograma)

- (1) "Proizvođač fonograma", u smislu ovog zakona, jeste fizičko ili pravno lice koje preduzme inicijativu i snosi odgovornost za prvo snimanje zvukova jednog izvođenja ili drugih zvukova, ili onoga što predstavlja zvukove.
- (2) "Snimanje", u smislu ovog zakona, znači fiksiranje zvukova ili onoga što predstavlja zvukove na nosač sa kojeg se oni mogu slušati, reprodukovati ili saopštavati putem određenog uređaja.
- (3) "Fonogram", u smislu ovog zakona, jeste snimak zvukova izvođenja ili drugih zvukova ili onoga što predstavlja zvukove, osim ako se radi o snimku koji je uključen, odnosno ugrađen u audio-vizuelno djelo.

Član 127

(Prava proizvođača fonograma)

Proizvođač fonograma ima isključivo pravo:

- a) direktnog ili indirektnog reprodukovanja svojih fonograma, na bilo koji način i u bilo kojoj formi,
- b) distribuiranja svojih fonograma,
- c) davanja u zakup svojih fonograma,
- d) činjenja dostupnim javnosti svojih fonograma.

Član 128

(Pravo na naknadu za saopštavanje javnosti)

- (1) Ako se fonogram izdat u komercijalne svrhe koristi za radio-difuzno emitovanje ili neki drugi oblik saopštavanja javnosti, korisnik je za svako pojedinačno korišćenje obavezan da plati proizvođaču fonograma jedinstvenu pravičnu naknadu.
- (2) Polovinu naknade iz stava (1) ovog člana proizvođač fonograma dužan je da plati izvođačima čije izvođenje je snimljeno na korišćenom fonogramu, ako ugovorom između njih nisu određeni drugačiji udjeli.
- (3) Za potrebe ovog člana, fonogrami koji su učinjeni dostupnim javnosti na način koji omogućava pojedincu pristup tim fonogramima sa mjesta i u vrijeme koje sam odabere smatraju se kao fonogrami izdati u komercijalne svrhe.
- (4) Pravo na naknadu za saopštavanje javnosti fonograma traje 50 godina od dana njegovog objavljivanja pod uslovima da je on još uvijek zaštićen prema članu 125. ovog zakona.

Član 129

(Naknada za privatnu upotrebu)

Proizvođač fonograma ima pravo na odgovarajuću naknadu za svako reprodukovanje svojih fonograma za privatnu ili drugu sopstvenu upotrebu prema članu 36. stav (2) ovog zakona.

Član 130

(Trajanje prava)

- (1) Prava proizvođača fonograma traju 50 godina od dana prvog fiksiranja. Ako je fonogram u tom roku zakonito izdat, prava traju 50 godina od dana prvog izdanja. Ako fonogram u tom roku nije zakonito izdat, ali je zakonito saopšten javnosti, prava traju 50 godina od dana takvog prvog saopštavanja javnosti.
- (2) Rok iz stava (1) ovog člana počinje da teče od 1. januara godine koja slijedi poslije godine u kojoj je nastala činjenica od koje se računa početak roka.

GLAVA III - PRAVA FILMSKIH PRODUCENATA

Član 131

(Filmski producent i videogram)

Filmski producent (proizvođač videograma) jeste fizičko ili pravno lice koje u svoje ime daje inicijativu, prikuplja finansijska sredstva, organizuje, rukovodi i preuzima odgovornost za fiksiranje audio-vizuelnog djela ili slijeda pomičnih slika praćenih zvukom ili bez zvuka (videogram).

Član 132

(Prava filmskog producenta)

Filmski producent ima isključivo pravo:

- a) reprodukovanja svojih videograma,
- b) distribuiranja svojih videograma,
- c) davanja u zakup svojih videograma,
- d) javnog prikazivanja svojih videograma,
- e) činjenja dostupnim javnosti svojih videograma.

Član 133

(Naknada za privatnu upotrebu)

Filmski producent ima pravo na odgovarajuću naknadu za zvučno i vizuelno reprodukovanje svojih videograma za privatnu ili drugu sopstvenu upotrebu prema članu 36. stav (2) ovog zakona.

Član 134

(Trajanje prava)

Prava filmskog producenta traju 50 godina od dana prvog fiksiranja videograma. Ako je videogram u tom roku zakonito izdat, ili zakonito saopšten javnosti, prava traju 50 godina od dana takvog prvog izdanja ili dana takvog prvog saopštavanja, zavisno od toga koji dan je bio ranije.

GLAVA IV - PRAVA ORGANIZACIJA ZA RADIO-DIFUZIJU

Član 135

(Organizacija za radio-difuziju i emisije)

- (1) Organizacija za radio-difuziju je pravno lice koje preduzima inicijativu i snosi odgovornost za proizvodnju emisije.
- (2) Emisija je zvučna, vizuelna, odnosno zvučno-vizuelna sadržina pretvorena u električni, elektromagnetni ili drugi signal koji se emituje radi saopštavanja javnosti.

Član 136

(Prava organizacija za radio-difuziju)

Organizacija za radio-difuziju ima isključivo pravo:

- a) reemitovanja svojih emisija bežično ili putem žica,
- b) sekundarnog korišćenja svojih emisija, u smislu člana 31. ovog zakona, ako se to radi uz naplatu ulaznica,
- c) snimanja svojih emisija,
- d) reprodukovanja snimaka svojih emisija,
- e) distribuiranja snimaka svojih emisija,
- f) činjenja dostupnim javnosti svojih emisija.

Član 137

(Trajanje prava)

Prava organizacije za radio-difuziju traju 50 godina od dana prvog emitovanja.

GLAVA V - PRAVA IZDAVAČA

Član 138

(Naknada za privatnu upotrebu)

- (1) Izdavači imaju pravo na naknadu za reprodukovanje svojih izdanja za privatnu ili drugu sopstvenu upotrebu prema članu 36. stav (3) ovog zakona.
- (2) Pravo na naknadu iz stava (1) ovog člana traje 50 godina od zakonitog izdanja djela.

Član 139

(Neobjavljena slobodna djela)

- (1) Lice koje prvi put zakonito izda ili saopšti javnosti još neobjavljeno autorsko djelo na kojem su autorska prava već istekla stiče prava koja odgovaraju autorskim imovinskim pravima i drugim pravima autora prema ovom zakonu.
- (2) Prava iz stava (1) ovog člana traju 25 godina od prvog zakonitog izdanja djela, ili prvog zakonitog saopštavanja javnosti.

Član 140

(Kritička i naučna izdanja slobodnih djela)

- (1) Lice koje pripremi izdanje autorskog djela na kojem su autorska prava već istekla, a koje je rezultat naučnog istraživanja ili obrade i bitno se razlikuje od postojećih izdanja tog djela, stiče prava koja odgovaraju autorskim imovinskim pravima i drugim pravima autora prema ovom zakonu.
- (2) Prava iz stava (1) ovog člana traju 30 godina od prvog zakonitog izdanja djela.

GLAVA VI - PRAVA PROIZVOĐAČA BAZE PODATAKA

Član 141

(Baza podataka i proizvođač baze podataka)

- (1) "Baza podataka", u smislu ovog zakona, jeste zbirka samostalnih djela, podataka ili druge građe u bilo kojem obliku koja je sistematski ili metodički uređena i pojedinačno pristupačna putem elektronskih ili drugih sredstava i kod koje je pribavljanje, verifikacija ili predstavljanje njene sadržine tražilo kvalitativno ili kvantitativno znatno ulaganje ljudskih, tehničkih ili finansijskih sredstava.
- (2) Proizvođač baze podataka je pravno ili fizičko lice koje preduzima inicijativu i preuzima rizik ulaganja sredstava, navedenih u stavu (1) ovog člana, u njeno izrađivanje.
- (3) Zaštita baze podataka ili njene sadržine, prema odredbama ovog odjeljka, nezavisna je od njene zaštite autorskim pravom ili drugim pravima. Uključivanjem građe u bazu podataka i njenim korišćenjem ne smije se zadirati u prava koja postoje na toj građi.

Član 142

(Obim zaštite)

- (1) Zaštita baze podataka obuhvata:
 - a) cjelokupnu sadržinu baze podataka,
 - b) svaki kvalitativno ili kvantitativno znatan dio sadržine baze podataka,
 - c) kvalitativno ili kvantitativno neznatne dijelove sadržine baze podataka ako se ti dijelovi koriste ponavljano i sistematski, pa je to suprotno redovnom korišćenju baze podataka ili u nerazumnoj mjeri nanosi štetu zakonitim interesima njenog proizvođača.
- (2) Zaštita se ne odnosi na kompjuterske programe koji su korišćeni za izradu baze podataka ili za rad sa bazama podataka koje su dostupne elektronskim putem.

Član 143

(Prava proizvođača baze podataka)

Proizvođač baze podataka ima isključivo pravo:

- a) reprodukovanja svoje baze podataka,
- b) distribuiranja primjeraka svoje baze podataka,
- c) davanja u zakup primjeraka svoje baze podataka,

- d) činjenja dostupnim javnosti svoje baze podataka,
- e) drugog oblika saopštavanja javnosti svoje baze podataka.

Član 144

(Prava i obaveze ovlašćenih korisnika)

- (1) Ovlašćeni korisnik objavljene baze podataka ili njenog primjerka može se slobodno koristiti kvalitativno ili kvantitativno neznatnim dijelovima njene sadržine u bilo koju svrhu. Ako je korisnik ovlašćen samo u pogledu dijela baze podataka, ovaj stav se primjenjuje samo na taj dio.
- (2) Ovlašćeni korisnik objavljene baze podataka ne smije da obavlja radnje koje su suprotne uobičajenom korišćenju te baze ili koje u nerazumnoj mjeri nanose štetu zakonitim interesima njenog proizvođača.
- (3) Ovlašćeni korisnik objavljene baze podataka ne smije da nanese štetu autorskom ili srodnim pravima u pogledu dijela ili predmeta zaštite koji su sadržani u bazi podataka.
- (4) Ugovorne odredbe koje su suprotne odredbama ovog člana su ništavne.

Član 145

(Ograničenja prava proizvođača baze podataka)

- (1) Ovlašćeni korisnik objavljene baze podataka može se slobodno koristiti znatnim dijelovima njene sadržine u slučaju:
 - a) privatne ili druge sopstvene upotrebe baze podataka koja nije elektronska, ako postoje uslovi iz člana 46. ovog zakona,
 - b) nastave, ako postoje uslovi iz člana 45. ovog zakona.
- (2) Upotreba baze podataka je slobodna u sprovođenju zadataka javne bezbjednosti i u službenim postupcima, ako postoje uslovi iz člana 53. ovog zakona.

Član 146

(Trajanje prava)

- (1) Prava proizvođača baze podataka traju 15 godina od završetka njene izrade. Ako je u tom roku baza podataka zakonito objavljena, prava traju 15 godina od takvog prvog objavljivanja.
- (2) Svaka kvalitativno ili kvantitativno znatna izmjena sadržine baze podataka, uključujući izmjenu nastalu akumuliranjem postepenih dopuna, brisanja ili izmjena, koja se može smatrati kao kvalitativno ili kvantitativno novo znatno ulaganje u tu bazu podataka, prouzrokuje početak ponovnog roka trajanja zaštite iz stava (1) ovog člana.

DIO ŠESTI - OSTVARIVANJE PRAVA

GLAVA I - OPŠTE ODREDBE

Član 147

(Način ostvarivanja prava)

- (1) Autor može da ostvaruje svoja autorska prava sam ili posredstvom zastupnika. Zastupnik može da bude fizičko ili pravno lice kojeg autor ovlasti za zastupanje.
- (2) Autorska prava mogu se ostvarivati za svako pojedinačno autorsko djelo (individualno ostvarivanje prava), ili za više autorskih djela više autora zajedno (kolektivno ostvarivanje prava).
- (3) Kolektivno ostvarivanje prava uređuje se posebnim zakonom uz odgovarajuću primjenu odredaba ovog zakona.

Član 148

(Individualno ostvarivanje prava posredstvom zastupnika)

- (1) Individualno ostvarivanje autorskih prava posredstvom zastupnika obuhvata zastupanje autora u pravnim poslovima sa korisnicima, odnosno naručiocima njihovih djela, uključujući naplatu autorskih

naknada i zastupanje autora u sudskim ili drugim službenim postupcima radi zaštite njihovih autorskih prava.

(2) Ako autor ostvaruje svoja autorska prava pred sudom ili drugim državnim organom posredstvom zastupnika koji je pravno lice, takav zastupnik ima pravo da traži nagradu za svoje usluge i vraćanje troškova u vezi sa obavljanjem tih usluga prema važećoj advokatskoj tarifi, ako ovlašteno lice pravnog lica ispunjava uslove za zastupanje pred sudovima ili drugim državnim organima.

Član 149

(Srodna prava)

Odredbe ove glave važe na odgovarajući način i za srodna prava.

GLAVA II - ZAŠTITA PRAVA

Odjeljak A. Opšte odredbe

Član 150

(Ovlašćena lica)

(1) Lice čija su prava iz ovog zakona povrijeđena može da traži zaštitu tih prava i naknadu štete od njihovog povredioca prema opštim pravilima o naknadi štete, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Jednaku zaštitu može da traži lice kojem prijeti stvarna opasnost da će njegova prava iz ovog zakona biti povrijeđena.

Član 151

(Solidarnost ovlašćenika i povredioca)

(1) Ako je više lica ovlašćeno da traži zaštitu prava, svako od njih može da traži zaštitu tog prava u cjelini.

(2) Ako je više lica povrijedilo pravo iz ovog zakona, svako od njih odgovara za načinjenu povredu u cjelini.

Član 152

(Zaštita tehničkih mjera)

(1) Smatra se da je lice povrijedilo isključiva prava iz ovog zakona ako zaobiđe efektivne tehničke mjere koje služe za zaštitu autorskih djela ili predmeta srodnih prava.

(2) Smatra se da je lice povrijedilo isključiva prava iz ovog zakona ako proizvede, uveze, distribuira, proda, da u zakup, oglašava za prodaju ili daje u zakup ili posjeduje za komercijalne svrhe tehnologiju, uređaj, proizvod, sastavni dio ili kompjuterski program, ili pruža usluge, koji:

- a) se predstavljaju, oglašavaju ili se njima trguje radi omogućavanja zaobilaženja efektivnih tehničkih mjera, ili
- b) imaju samo ograničen komercijalni značaj ili upotrebljivost za druge svrhe osim za zaobilaženje efektivnih tehničkih mjera, ili
- c) su prvenstveno zamišljeni, proizvedeni, izrađeni, sastavljeni, prilagođeni ili učinjeni radi zaobilaženja efektivnih tehničkih mjera.

(3) "Tehničke mjere", u smislu ovog zakona, označavaju svaku tehnologiju, uređaj, sredstvo, proizvod, sastavni dio ili kompjuterski program koji su u normalnom toku svoje primjene namijenjeni za sprečavanje ili ograničavanje radnje koje nosilac prava iz ovog zakona nije dozvolio. Te mjere smatraju se "efektivnim" kada nosioci prava iz ovog zakona korišćenje svojih autorskih djela ili predmeta srodnih prava ograničavaju putem kontrole pristupa ili putem zaštitnog postupka kao što su enkripcija, deformacija ili druga transformacija autorskog djela ili predmeta srodnih prava, ili putem mehanizma za kontrolu umnožavanja kojima se postiže cilj zaštite.

(4) Odredbe ovog člana na odgovarajući način se primjenjuju i na tehnologiju, uređaj, sredstvo, proizvod, sastavni dio ili kompjuterski program napravljen za uklanjanje ili izmjenu elektronskih podataka o upravljanju pravima (član 153).

(5) Radnje pomenute u odredbama ovog člana ne predstavljaju povredu prava ako se izvrše u pojedinačnom konkretnom slučaju radi sprovođenja zadataka javne bezbjednosti ili bilo kojeg službenog postupka.

Član 153

(Zaštita podataka o upravljanju pravima)

(1) Smatra se da je lice povrijedilo isključiva prava iz ovog zakona ako bez dozvole nosioca prava učini neku od sljedećih radnji kojima se prouzrokuje, omogućava, olakšava ili prikriva povreda prava iz ovog zakona:

- a) uklanjanje ili izmjena bilo kojeg elektronskog podatka za upravljanje pravima,
- b) reprodukovanje, distribuiranje, uvoz radi daljeg distribuiranja, davanje u zakup, činjenje dostupnim ili saopštavanje javnosti autorskih djela ili predmeta srodnih prava s kojih su elektronski podaci o upravljanju pravima uklonjeni ili izmijenjeni.

(2) "Podaci o upravljanju pravima" iz stava (1) ovog člana jesu podaci koje je naveo nosilac prava i kojima se identifikuju autorsko djelo, odnosno predmet zaštite srodnog prava, autor ili drugi nosilac prava, uslovi korišćenja djela, kao i brojke ili kodovi koji predstavljaju takve podatke, ako su navedeni na primjerku autorskog djela ili predmeta srodnog prava, ili se pojavljuju u vezi sa njihovim saopštavanjem javnosti.

Član 154

(Obaveza naznačavanja)

Nosilac prava, uvoznik ili drugo lice koje je primijenilo tehničke mjere ili koje ima ovlaštenje i mogućnost da ih otkloni mora na svakom primjerku autorskog djela ili predmeta srodnih prava, izrađenom ili uvezenom u komercijalne svrhe, jasno i vidljivo da naznači upotrebu tehničkih mjera prema ovom zakonu i navede:

- a) podatke o upotrijebljenoj tehničkoj mjeri i njenim učincima,
- b) svoje ime, odnosno firmu i kontaktnu adresu za omogućavanje efektivnog sprovođenja člana 155. stav (1) ovog zakona.

Član 155

(Ostvarivanje sadržinskih ograničenja prava)

(1) Nosilac prava koji koristi tehničke mjere, prema ovom zakonu, mora licima koja imaju zakoniti pristup primjerku autorskog djela ili predmeta srodnih prava, na njihov zahtjev, u najkraćem mogućem vremenu omogućiti da ostvare sadržinska ograničenja prava iz stava (3) ovog člana, izmjenom ili otklanjanjem tehničke mjere ili na drugi način.

(2) Ako nosilac prava ne postupi prema odredbi stava (1) ovog člana, tvrdeći da uslovi iz stava (3) ovog člana ne postoje, lica koja hoće da ostvare sadržinska ograničenja prava mogu da traže medijaciju. Medijacija se može tražiti i bez sporazuma o medijaciji. U medijacionom postupku koriste se na odgovarajući način odredbe o medijaciji iz zakona koji uređuje kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava.

(3) Uzimajući u obzir uslove iz ovog zakona, uključujući mogućnost plaćanja naknade, sadržinska ograničenja prava, prema odredbama stava (1) ovog člana, mogu da se ostvaruju u slučaju:

- a) korišćenja od invalidnih lica (član 42),
- b) korišćenja radi nastave (član 45),
- c) privatnog i drugog sopstvenog reprodukovanja (član 46),
- d) službenih postupaka (član 53),
- e) efemernih snimaka radio-difuznih organizacija (član 77. stav (2)).

(4) St. (1), (2) i (3) ovog člana ne odnose se na tehničke mjere upotrijebljene za:

- a) ispunjenje obaveza nosioca prava iz stava (1) ovog člana, uključujući sprovođenje ugovora zaključenih u tu svrhu,

b) zaštićena djela koja se na osnovu odgovarajućeg ugovora koriste u smislu odredaba člana 32. ovog zakona.

Odjeljak B. Sudska zaštita

Član 156

(Obim prava na zaštitu)

- (1) Ako je isključivo pravo iz ovog zakona povrijeđeno, nosilac tog prava može da zahtijeva:
- a) utvrđenje učinjene povrede,
 - b) zabranu daljeg vršenja učinjene povrede i budućih sličnih povreda prestankom ili uzdržavanjem od radnji koje to pravo vrijeđaju,
 - c) uklanjanje stanja nastalog povredom prava,
 - d) povlačenje predmeta povrede iz privrednih tokova uz uvažavanje interesa trećih savjesnih lica,
 - e) potpuno uklanjanje predmeta povrede iz privrednih tokova,
 - f) uništenje predmeta povrede,
 - g) uništenje sredstava koja su isključivo ili u pretežnoj mjeri namijenjena ili se upotrebljavaju za činjenje povreda i koja su svojina povredilaca,
 - h) prepuštanje predmeta povrede nosiocu prava uz plaćanje troškova proizvodnje,
 - i) objavljivanje presude.

(2) Pri odlučivanju o zahtjevima iz stava (1) tač. c) do h) ovog člana sud će uzimati u obzir sve okolnosti slučaja, naročito razmjernost između težine učinjene povrede i zahtjeva, kao i interes ovlaštenog lica da se obezbijedi efektivna zaštita prava. Odredbe stava (1) tač. c) i f) ovog člana ne primjenjuju se na izgrađene arhitektonske objekte, osim ako je uništenje objekta svrsishodno, uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito manju vrijednost objekta.

(3) U postupku protiv lica čije su usluge bile upotrijebljene za povredu prava, a postojanje te povrede već je pravosnažno ustanovljeno u postupku prema trećem licu, pretpostavlja se da povreda prava postoji.

Član 157

(Naknada štete)

- (1) Za sve povrede prava iz ovog zakona važe opšta pravila o naknadi štete i odgovornosti za štetu, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Povredilac prava dužan je da plati nosiocu prava odštetu u obimu koji se određuje prema opštim pravilima o naknadi štete, ili u obimu koji odgovara ugovorenoj ili uobičajenoj naknadi za zakonito korišćenje djela ili predmeta srodnih prava određene vrste.

Član 158

(Penal)

- (1) Ako je autorsko imovinsko pravo iz ovog zakona povrijeđeno namjerno ili krajnjom nepažnjom, nosilac prava može od povredioca da traži naknadu do trostrukog iznosa ugovorene, a ako nije ugovorena, od odgovarajuće uobičajene naknade.
- (2) Pri odlučivanju o zahtjevu za plaćanje penala sud će uzimati u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito obim nastale štete, stepen krivice povredioca, obim ugovorene ili uobičajene naknade i preventivni cilj penala.
- (3) Ako je nastala šteta veća od penala iz stava (1) ovog člana, nosilac prava ovlašten je da traži razliku do iznosa naknade potpune štete.

Član 159

(Nematerijalna šteta)

Nezavisno od naknade imovinske štete, kao i u slučaju da takve štete nema, autor ili izvođač mogu da traže da se dosudi pravedna novčana odšteta za pretrpljene duševne bolove zbog povrede moralnih prava. Pri odlučivanju o zahtjevu sud će uzimati u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito intenzitet i trajanje duševnih bolova prouzrokovanih povredom moralnih prava.

Član 160 **(Privremene mjere)**

- (1) Sud će odrediti privremenu mjeru radi obezbjeđenja zahtjeva prema odredbama ovog zakona ako predlagač učini vjerovatnim:
- a) da je nosilac prava iz ovog zakona i
 - b) da je njegovo pravo povrijeđeno ili da prijete stvarna opasnost od povrede.
- (2) Nosilac prava mora da učini vjerovatnim i jednu od sljedećih pretpostavki:
- a) opasnost da će ostvarivanje zahtjeva biti onemogućeno ili znatno otežano,
 - b) da je privremena mjera potrebna radi sprečavanja nastanka štete koju će biti kasnije teško popraviti, ili
 - c) da pretpostavljeni povredilac, donošenjem privremene mjere koja bi se kasnije u postupku pokazala kao neopravdana, ne bi pretrpio veće negativne posljedice od onih koje bi bez donošenja takve privremene mjere pretrpio nosilac prava.
- (3) Nosilac prava koji predlaže da se donese privremena mjera bez prethodnog obavještanja i saslušanja suprotne strane dužan je da, osim uslova iz st. (1) i (2) ovog člana, učini vjerovatnim da bi bilo kakvo odgađanje donošenja privremene mjere prouzrokovalo nosiocu prava nastanak štete koju bi bilo teško popraviti. U slučaju donošenja privremene mjere prema odredbama ovog stava, sud će rješenje o privremenoj mjeri dostaviti suprotnoj strani odmah poslije njenog sprovođenja.
- (4) Nosilac prava ne mora da dokazuje opasnost da će ostvarivanje zahtjeva biti onemogućeno ili znatno otežano ako učini vjerovatnim da će predložena privremena mjera prouzrokovati pretpostavljenom povrediocu samo neznatnu štetu. Uzima se da opasnost postoji ako bi trebalo ostvarivati zahtjeve u inostranstvu.
- (5) Sud može da odredi za obezbjeđenje zahtjeva, prema stavu (1) ovog člana, bilo koju privremenu mjeru kojom se može postići cilj obezbjeđenja, a naročito da se:
- a) pretpostavljenom povrediocu zabrane radnje kojima se povređuje pravo iz ovog zakona,
 - b) oduzmu, uklone iz prometa i pohrane predmeti povrede i sredstva povrede koji su isključivo ili u pretežnoj mjeri namijenjeni, odnosno upotrebljavaju se za činjenje povreda.
- (6) Ako je mjera određena prije podnošenja tužbe, sud će u rješenju odrediti i rok u kojem predlagač mora da podnese tužbu radi opravdanja te mjere. Rok ne može biti duži od 20 radnih dana, odnosno 31 kalendarskog dana od dana dostavljanja rješenja predlagaču, zavisno od toga koji rok ističe kasnije.
- (7) Sud mora da odluči o prigovoru protiv rješenja o privremenoj mjeri u roku od 30 dana od dana podnošenja odgovora na prigovor, odnosno od isteka roka za podnošenje tog odgovora.
- (8) U postupku za donošenje privremene mjere primjenjuju se odredbe zakona o parničnom postupku, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 161 **(Obezbjeđenje dokaza)**

- (1) Sud će donijeti rješenje o obezbjeđenju dokaza ako predlagač učini sudu vjerovatnim:
- a) da je nosilac prava iz ovog zakona,
 - b) da je njegovo pravo povrijeđeno, ili da prijete stvarna opasnost od povrede,
 - c) da će dokazi o toj povredi biti uništeni, ili kasnije neće moći biti izvedeni.
- (2) Nosilac prava koji traži da se donese rješenje o obezbjeđenju dokaza bez prethodnog obavještanja i saslušanja suprotne strane dužan je da, osim uslova iz stava (1) ovog člana, učini vjerovatnim i postojanje opasnosti da će dokazi o povredi, zbog radnji protivnika, biti uništeni, ili se

kasnije neće moći izvesti. U slučaju donošenja odluke o obezbjeđenju dokaza prema odredbama ovog stava, sud će rješenje o obezbjeđenju dostaviti suprotnoj strani odmah poslije izvođenja dokaza.

(3) Sud može rješenjem iz stava (1) ovog člana da odredi da se izvede bilo koji dokaz, a naročito:

- a) uviđaj prostorija, poslovne dokumentacije, inventara, baza podataka, kompjuterskih memorijskih jedinica ili drugih stvari,
- b) oduzimanje uzoraka predmeta povrede,
- c) pregled i predaju dokumenata,
- d) određivanje i saslušanje vještaka,
- e) saslušanje svjedoka.

(4) Obezbjeđenje dokaza može da se traži i poslije pravosnažno okončanog postupka, ako je to potrebno radi pokretanja postupka prema vanrednim pravnim lijekovima ili za vrijeme takvog postupka.

(5) U postupku obezbjeđenja dokaza, prema odredbama ovog člana, primjenjuju se odredbe zakona o parničnom postupku, a koje se odnose na sudske mjere obezbjeđenja, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno. Postupak obezbjeđenja dokaza je hitan.

(6) Ako se kasnije pokaže da je predlog za obezbjeđenje dokaza neopravdan ili ako nosilac prava taj predlog ne opravda, suprotna strana ima pravo da traži:

- a) vraćanje oduzetih predmeta,
- b) zabranu upotrebe pribavljenih informacija,
- c) naknadu štete.

(7) Sud mora u postupku obezbjeđenja dokaza, prema odredbama ovog člana, obezbijediti zaštitu povjerljivih podataka stranaka i voditi brigu o tome da se sudski postupak ne zloupotrebljava isključivo s namjerom pribavljanja povjerljivih podataka suprotne strane.

Član 162

(Dužnost obavještanja)

(1) Sud može u toku parnice, zbog povrede prava iz ovog zakona, na osnovu opravdanog zahtjeva jedne od stranaka odrediti povrediocu prava da dostavi podatke o izvoru i distribucionim kanalima robe ili usluga kojima se povređuje pravo iz ovog zakona.

(2) Sud može odrediti da podatke iz stava (1) ovog člana dostave sudu i lica koja u obimu komercijalne djelatnosti:

- a) posjeduju robu za koju se sumnja da se njome povređuje pravo iz ovog zakona, ili
- b) koriste usluge za koje se sumnja da se njima povređuje pravo iz ovog zakona, ili
- c) daju usluge za koje se sumnja da se njima povređuje pravo iz ovog zakona.

(3) Uzima se da je neka radnja preduzeta u obimu komercijalne djelatnosti ako je preduzeta za pribavljanje posredne ili neposredne ekonomske koristi. Pojam komercijalne djelatnosti ne obuhvata radnje savjesnih krajnjih potrošača.

(4) Sud može odrediti da podatke iz stava (1) ovog člana dostavi sudu i lica koje je od nekog od lica navedenih u stavu (2) ovog člana označeno kao umiješano u proizvodnju, izradu i distribuciju robe ili davanje usluga za koje se sumnja da se njima povređuje pravo iz ovog zakona.

(5) Podaci traženi na osnovu stava (1) ovog člana mogu da obuhvate:

- a) ime, adresu, odnosno firmu i sjedište proizvođača, izrađivača, distributera, dobavljača i drugih prethodnih posjednika robe, odnosno davalaca usluga, kao i namjeravanih prodavaca na veliko i malo,
- b) podatke o količinama proizvedene, izrađene, isporučene, primljene ili naručene robe ili usluga, kao i o cijenama ostvarenim za odnosnu robu i usluge.

Član 163

(Izvođenje dokaza)

- (1) Ako sud odluči da će izvesti predloženi dokaz koji se nalazi kod suprotne strane, ta strana dužna je da na zahtjev suda preda dokazna sredstva kojima raspolaže.
- (2) Stav (1) ovog člana odnosi se i na bankovnu, finansijsku i poslovnu dokumentaciju koja je pod kontrolom suprotne strane, ako se radi o povredi koja dostiže obim komercijalne djelatnosti.
- (3) U postupku izvođenja dokaza primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona koji uređuje parnični postupak, osim ako je ovim zakonom drugačije određeno.
- (4) Sud mora poslije izvođenja dokaza, prema stavu (1) ovog člana, obezbijediti zaštitu povjerljivih podataka stranaka i voditi brigu o tome da se sudski postupak ne zloupotrebljava isključivo s namjerom pribavljanja povjerljivih podataka suprotne stranke.

GLAVA III - MJERE ZA OBEZBJEĐENJE ZAŠTITE PRAVA

Odjeljak A. Deponovanje i evidencija autorskih djela

Član 164

(Deponovanje autorskih djela)

- (1) S ciljem očuvanja dokaza ili zbog drugih razloga, nosilac prava iz ovog zakona može da deponuje originale ili primjerke svojih autorskih djela ili predmeta svojih srodnih prava u Institutu za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine. Deponovanje djela upisuje se u knjigu evidencije autorskih djela koju vodi Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.
- (2) Dok se ne dokaže suprotno, smatra se da prava na djelima i predmetima srodnih prava koja su upisana u knjigu evidencije autorskih djela iz stava (1) ovog člana postoje i pripadaju licu koje je tamo naznačeno kao njihov nosilac.
- (3) Knjiga evidencije autorskih djela je javna i jedinstvena za cjelokupnu teritoriju Bosne i Hercegovine.
- (4) Ako postoji sumnja o tome da li se radi o djelu ili predmetu srodnog prava prikladnom za upis u knjigu evidencije autorskih djela, mišljenje o tome daje Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.
- (5) Odredbe ovog člana nemaju uticaja na postojanje i zaštitu prava iz ovog zakona.
- (6) Bliže propise o načinu i formi deponovanja djela, te upisu u knjigu evidencije autorskih djela donosi Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.

Član 165

(Znaci o zadržanim isključivim pravima)

- (1) Nosilac isključivih prava iz ovog zakona može na original ili primjerke svog djela staviti znak a ispred svog imena ili firme i godinu objavljivanja.
- (2) Nosilac isključivih prava na fonogramima iz ovog zakona može na originalu ili primjercima svog izdanog fonograma, odnosno na njihovoj ambalaži staviti znak (P) ispred svog imena ili firme i godinu prvog izdanja.
- (3) Dok se ne dokaže suprotno, smatra se da postoje isključiva prava na djelima, odnosno fonogramima koji nose takvu oznaku i da pripadaju licu koje je uz takav znak navedeno.
- (4) Odredbe ovog člana nemaju uticaja na postojanje i zaštitu prava iz ovog zakona.

Odjeljak B. Carinske mjere

Član 166

(Zahtjev nosioca prava)

- (1) Nosilac isključivih prava prema ovom zakonu, koji opravdano sumnja da će doći do uvoza ili izvoza robe koja je proizvedena suprotno odredbama ovog zakona, može kod organa nadležnog za carinske poslove (carinski organ) podnijeti zahtjev za zaštitu svojih prava putem carinskih mjera privremenog zadržavanja robe od daljeg puštanja u promet.
- (2) Zahtjev za zaštitu prava, prema stavu (1) ovog člana, mora da sadrži naročito:
 - a) podatke o podnosiocu zahtjeva i o nosiocu isključivog prava iz ovog zakona, ako se ne radi o istom licu,

- b) detaljan opis robe, koji omogućava carinskoj ispostavi da je identifikuje,
- c) dokaze o tome da je podnosilac zahtjeva, odnosno njegov ovlaštenik, nosilac isključivog prava iz ovog zakona u vezi sa tom robom,
- d) dokaze o tome da je isključivo pravo vjerovatno povrijeđeno,
- e) druge podatke važne za odlučivanje o zahtjevu kojim raspolaže podnosilac, kao što su podaci o lokaciji robe i njenoj destinaciji, očekivani datum dolaska ili odlaska pošiljke, podaci o sredstvu transporta, podaci o uvozniku, izvozniku, primaocu i sl.,
- f) vremenski period u kojem će carinske ispostave postupati prema zahtjevu i koji ne može da bude duži od dvije godine od dana podnošenja zahtjeva.

(3) Carinski organ može prije donošenja odluke kojom udovoljava zahtjevu iz stava (1) ovog člana tražiti od nosioca prava da položi osiguranje za troškove pohranjivanja i prevoza robe, kao i za naknadu štete koja bi mogla da nastane carinskom organu u vezi sa robom.

(4) Ako carinski organ udovolji zahtjevu iz stava (1) ovog člana, on o tome obavještava sve carinske ispostave i nosioca prava.

Član 167

(Postupak nakon privremenog zadržavanja robe)

(1) Ako carinska ispostava pri sprovođenju carinskog postupka nađe robu koja odgovara opisu robe iz odluke carinskog organa, ona će tu robu privremeno zadržati od daljeg puštanja u promet. Odluka o privremenom zadržavanju robe uručuje se njenom uvozniku. U odluci o zadržavanju robe određuje se da se sopstvenik robe, odnosno lice koje je ovlašćeno za raspolaganje robom, u roku od deset radnih dana od dana privremenog zadržavanja, može izjasniti o tome da li se radi o falsifikovanoj robi, odnosno drugoj povredi prava iz ovog zakona.

(2) Ako carinska ispostava koja je robu privremeno zadržala ne primi pisano izjašnjenje sopstvenika ili lica koje je ovlašćeno da raspolaže robom u roku iz stava (1) ovog člana, ona može na zahtjev i o trošku nosioca prava oduzeti i uništiti robu.

(3) Ako sopstvenik robe ili lice koje je ovlašćeno da raspolaže robom, u roku iz stava (1) ovog člana, podnese izjavu da se ne radi o falsifikovanoj robi, odnosno drugoj povredi prava iz ovog zakona, nosilac prava može u roku od deset radnih dana od prijema obavještenja o takvoj izjavi da podnese tužbu zbog povrede prava. Ako posebne okolnosti slučaja to opravdavaju, carinski organ može, na zahtjev nosioca prava, odrediti dodatni rok za podnošenje tužbe, koji ne može biti duži od deset radnih dana.

(4) Nosilac prava ili lice koje on ovlasti može za vrijeme privremenog zadržavanja izvršiti pregled i kontrolu robe i prateće dokumentacije u obimu koji je potreban za utvrđivanje njegovih zahtjeva i za ostvarivanje sudske zaštite njegovih prava uz obezbjeđenje zaštite povjerljivih podataka. Pravo da izvrši pregled i kontrolu robe ima i njen uvoznik.

(5) Ako nosilac prava ne podnese tužbu, u skladu sa stavom (3) ovog člana, privremeno zadržana roba pušta se u traženu carinski dopuštenu upotrebu, odnosno promet.

(6) Ako nosilac prava pokrene sudski postupak, u skladu sa odredbama stava (3) ovog člana, carinska ispostava donosi odluku o zapljeni robe do donošenja pravosnažne sudske odluke.

Član 168

(Postupak po službenoj dužnosti)

(1) Ako carinska ispostava pri sprovođenju carinskog postupka u vezi s uvozom ili izvozom robe opravdano sumnja da su određenom robom povrijeđena prava iz ovog zakona, ona će privremeno zadržati puštanje te robe u promet i o tome obavijestiti carinski organ.

(2) Carinski organ pismeno obavještava nosioca prava o zadržavanju robe, sumnji da se radi o povredi njegovih prava i o mogućnosti da podnese zahtjev prema članu 166. ovog zakona, u roku od pet radnih dana od dana zadržavanja robe.

(3) Ako nosilac prava podnese zahtjev, u skladu sa stavom (2) ovog člana, roba se zadržava do donošenja odluke carinskog organa. Ako carinski organ udovolji zahtjevu iz člana 166. ovog zakona,

roba se privremeno zadržava za daljih deset radnih dana. Nosilac prava mora u tom roku sprovesti radnje iz člana 167. stav (4) ovog zakona.

(4) Odredbe čl. 167. i 168. ovog zakona ne primjenjuju se na uvoz ili izvoz robe u malim količinama namijenjenim za privatnu i nekomercijalnu upotrebu, koje se unose ili iznose kao dio ličnog prtljaga ili se šalju u malim pošiljkama.

Član 169

(Primjena drugih carinskih propisa)

(1) Na carinski postupak u vezi sa robom kojom se povređuju prava iz ovog zakona primjenjuju se na odgovarajući način ostali važeći carinski propisi.

(2) Propise o sprovođenju carinskih mjera iz ovog odjeljka donosi Savjet ministara Bosne i Hercegovine na predlog Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine.

(3) Carinski postupak u vezi sa robom kojom se povređuju prava iz ovog zakona je hitan.

DIO SEDMI - PREKRŠAJNE ODREDBE

Član 170

(Prekršaj)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 200.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice, a novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 20.000 KM kazniće se za prekršaj preduzetnik ako:

- a) bez prenosa odgovarajućeg autorskog imovinskog prava, kada je takav prenos potreban prema odredbama ovog zakona, reprodukuje, distribuira, da u zakup, javno izvede, javno prenese, javno prikaže, javno saopšti sa fonograma ili videograma, radio-difuzijski emituje, radio-difuzijski reemituje, sekundarno koristi, emituje, učini dostupnim javnosti, preradi, audio-vizuelno prilagodi ili na koji drugi način iskoristi autorsko djelo, odnosno njegov primjerak (čl. 21. do 33. i član 110. ovog zakona),
- b) posjeduje primjerak kompjuterskog programa u komercijalne svrhe, a pri tome zna ili bi trebalo da zna da se radi o primjerku kojim se povređuje autorsko pravo (član 107. tačka b) ovog zakona),
- c) bez prenosa odgovarajućeg isključivog prava, kada je takav prenos potreban prema odredbama ovog zakona, reprodukuje, snimi, javno prenese ili radio-difuzijski emituje živo izvođenje ili reprodukuje, učini dostupnim javnosti, distribuira ili da u zakup fonogram ili videogram sa snimljenim izvođenjem ili na neki drugi način iskoristi izvođenje (član 119. ovog zakona),
- d) bez prenosa odgovarajućeg isključivog prava, kada je takav prenos potreban prema odredbama ovog zakona, reprodukuje, distribuira, da u zakup, učini dostupnim javnosti ili na koji drugi način iskoristi fonogram ili videogram (čl. 127. i 132. ovog zakona),
- e) bez prenosa odgovarajućeg isključivog prava, kada je takav prenos potreban prema odredbama ovog zakona, radio-difuzijski reemituje, snimi, reprodukuje, distribuira, učini dostupnim javnosti ili na neki drugi način iskoristi emisiju, odnosno njen snimak (član 136. ovog zakona),
- f) bez prenosa odgovarajućeg isključivog prava, kada je takav prenos potreban prema odredbama ovog zakona, reprodukuje, distribuira, da u zakup, učini dostupnim javnosti, ili na neki drugi način iskoristi bazu podataka, odnosno njen primjerak (član 143. ovog zakona),
- g) ukloni ili preinači bilo koji elektronski podatak za upravljanje autorskim ili srodnim pravima (član 153. stav (1) tačka a) ovog zakona),
- h) reprodukuje, distribuira, uveze radi daljeg distribuiranja, da u zakup ili saopšti javnosti autorsko djelo ili predmet srodnih prava, odnosno njihov primjerak s kojeg je elektronski podatak o upravljanju pravima na nedozvoljen način uklonjen ili preinačen (član 153. stav (1) tačka b) ovog zakona),
- i) zaobiđe efektivne tehničke mjere ili proizvede, uveze, distribuira, proda, da u zakup, oglasi za prodaju ili zakup, ili posjeduje za komercijalne svrhe tehnologiju, uređaj, proizvod,

sastavni dio ili kompjuterski program, ili pruži uslugu s namjerom nedozvoljenog zaobilaženja efektivnih tehničkih mjera prema članu 152. stav (2) ovog zakona (član 152. st. (1) i (2) ovog zakona),

j) proizvede, uveze, distribuiraju, proda, da u zakup, oglasi za prodaju ili zakup, ili posjeduje za komercijalne svrhe tehnologiju, uređaj, proizvod, sastavni dio ili kompjuterski program za uklanjanje ili preinačivanje elektronskog podatka o upravljanju pravima (član 152. stav (4) ovog zakona).

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 20.000 KM kazniće se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice u pravnom licu i kod preduzetnika.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 10.000 KM kazniće se za prekršaj iz stava (1) ovog člana fizičko lice.

(4) Predmeti koji su nastali izvršenjem prekršaja iz stava (1) ovog člana oduzeće se i uništiti, a predmeti, odnosno uređaji namijenjeni ili upotrijebljeni za izvršenje tih prekršaja će se oduzeti.

(5) Prekršajni postupak na osnovu odredaba ovog člana je hitan.

Član 171

(Zaštitna mjera)

(1) Pravnom licu i preduzetniku koji učine prekršaj iz člana 170. stav (1) ovog zakona u obavljanju djelatnosti može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili dijelova djelatnosti kojima se povređuje autorsko ili srodna prava u trajanju do jedne godine, ako je učinjeni prekršaj naročito težak zbog načina izvršenja, posljedica djela ili drugih okolnosti učinjenog prekršaja.

(2) Pravnom licu i preduzetniku koji učine prekršaj iz člana 170. stav (1) ovog zakona u povratu izreći će se zaštitna mjera zabrane djelatnosti ili dijelova djelatnosti kojima se povređuje autorsko ili srodna prava u trajanju od najmanje jedne godine.

Član 172

(Novčane kazne za onemogućavanje ostvarivanja sadržajnih ograničenja prava)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 20.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ili preduzetnik ako licu koje ima zakoniti pristup primjerku autorskog djela ili predmetu srodnih prava ne obezbijedi sredstva koja omogućavaju ostvarivanje sadržinskih ograničenja prava iz člana 155. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 KM do 20.000 KM kazniće se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice u pravnom licu ili kod preduzetnika.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 KM do 10.000 KM kazniće se za prekršaj iz stava (1) ovog člana fizičko lice.

Član 173

(Inspekcijski nadzor)

(1) Inspekcijski nadzor nad poštovanjem odredaba ovog zakona u dijelu obavljanja prometa robe i usluga u prvom stepenu vrše inspekcije u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine nadležni za nadzor propisa iz oblasti prometa robe i usluga (tržišta), a u drugom stepenu ministarstva u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine nadležna za oblast prometa robe i usluga (tržišta).

(2) Inspekcije iz stava (1) ovog člana vrše inspekcijski nadzor preko nadležnih tržišnih inspektorata.

Član 174

(Ovlašćenja nadležnog tržišnog inspektora)

(1) U sprovođenju inspekcijskog nadzora iz člana 173. ovog zakona nadležni tržišni inspektor, pored opštih ovlašćenja propisanih zakonom i drugim propisima kojima se uređuje postupak inspekcijskog nadzora, ovlašćen je i da:

a) trajno oduzme robu namijenjenu prometu kojom se povređuje neko imovinsko pravo iz ovog zakona i odredi njeno uništavanje u slučaju kada vlasnik robe ili drugo lice koje

ovlašćeno raspolaže robom samo izjavi da se radi o robi kojom se povređuje nečije isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona,

- b) privremeno oduzme robu namijenjenu prometu za koju se opravdano posumnja da povređuje neko imovinsko pravo iz ovog zakona i obavijesti nosioca prava ili njegovog zastupnika da u roku od pet dana može predložiti trajno oduzimanje robe,
- c) trajno oduzme robu namijenjenu prometu i odredi njeno uništavanje o trošku nosioca prava, ako nosilac prava ili njegov zastupnik u slučaju iz tačke b) ovog stava izjavi i dokaže da se radi o robi kojom se povređuje neko njegovo isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona,
- d) privremeno zabrani proizvodnju ili promet robe ili usluge za koju se opravdano posumnja da povređuje neko imovinsko pravo iz ovog zakona i obavijesti nosioca prava ili njegovog zastupnika da u roku od pet dana može predložiti izricanje mjere zabrane proizvodnje prometa robe ili usluge,
- e) trajno zabrani proizvodnju i promet robe ili usluge licu koje je proizvelo ili stavilo u promet robu ili uslugu ako nosilac prava ili njegov zastupnik u slučaju iz tačke d) ovog stava izjavi ili dokaže da se radi o robi ili usluzi kojom se povređuje neko njegovo isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona.

(2) Osim mjera iz stava (1) tač. c) i e) ovog člana, inspektor može licu koje je proizvelo ili stavljalo u promet robu ili uslugu kojom se povređuje neko imovinsko pravo iz ovog zakona izreći i mjeru zabrane rada i obavljanja djelatnosti u trajanju od 30 do 90 dana.

(3) Nosilac prava ili njegov zastupnik može u slučajevima izricanja privremenih mjera iz stava (1) ovog člana izvršiti pregled robe i prateće dokumentacije u obimu koji je potreban za utvrđivanje činjenica bitnih za podnošenje predloga za preduzimanje daljih mjera inspekcijskog nadzora iz stava (1) ovog člana koje su trajnog karaktera.

(4) Obavještenje iz stava (1) ovog člana sadrži pouku o mogućnostima i uslovima za podnošenje predloga za preduzimanje daljih mjera inspekcijskog nadzora trajnog karaktera, obrazložene razloge zbog kojih se sumnja da se radi o robi ili usluzi kojom se povređuje neko imovinsko pravo iz ovog zakona, detaljne podatke o robi, odnosno usluzi, vlasniku robe, odnosno pružaocu usluge, mjestu gdje se roba trenutno nalazi, odnosno gdje se usluga vrši i podatke bitne za kontakt nosioca prava sa inspekcijskim organima.

(5) Obavještenje iz stava (1) ovog člana dostavlja se nosiocu prava ili njegovom zastupniku u pisanoj formi, elektronskom poštom, telefaksom ili na drugi pogodan način kojim se obezbjeđuje hitnost u postupanju, a u opravdanim slučajevima može se saopštiti i usmeno.

(6) Izjava nosioca prava ili njegovog zastupnika iz stava (1) ovog člana, data u postupku inspekcijskog nadzora da se radi o robi ili usluzi kojom se povređuje neko njegovo isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona, mora biti u pisanoj formi i ovjerena kod nadležnog organa i obavezno sadržavati i izjavu da prihvata potpunu odgovornost za nadoknadu štete u slučaju da se ne bude radilo o robi ili usluzi kojom se povređuje neko njegovo isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona, a pored toga, u slučaju predloga za preduzimanje mjera iz stava (1) tačka c) ovog člana i izjavu da će snositi troškove uništavanja robe kada bude trajno oduzeta i određena za uništavanje.

(7) Privremene mjere iz stava (1) ovog člana prestaju, odnosno privremeno oduzeta roba vraća se u slučajevima:

- a) kad nosilac prava ili njegov zastupnik nije poznat ili nije dostupan,
- b) kad nosilac prava ili njegov zastupnik ne traži ili u ostavljenom roku nije zatražio preduzimanje daljih mjera inspekcijskog nadzora,
- c) kad nosilac prava ili njegov zastupnik ne da pismenu i ovjerenu izjavu da se radi o robi ili usluzi kojom se povređuje neko njegovo isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona ili ne da izjavu koja ima sve potrebne elemente propisane u stavu (6) ovog člana,
- d) kad nosilac prava ili njegov zastupnik ne dokaže da se radi o robi ili usluzi kojom se povređuje neko njegovo isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona,
- e) u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

DIO OSMI - OBLAST PRIMJENE ZAKONA

Član 175 **(Opšte odredbe)**

(1) Zaštitu prema odredbama ovog zakona uživaju autori kao i drugi nosioci autorskih ili srodnih prava koji su državljani Bosne i Hercegovine, ili imaju svoje prebivalište ili sjedište u Bosni i Hercegovini.

(2) Druga strana fizička ili pravna lica (stranci) uživaju jednaku zaštitu kao lica iz stava (1) ovog člana, ako to određuje međunarodni ugovor ili ovaj zakon, ili na osnovu materijalnog reciprociteta. Dok se ne dokaže suprotno, smatra se da materijalni reciprocitet postoji.

(3) Bez obzira na odredbe st. (1) i (2) ovog člana, zaštitu prema odredbama ovog zakona uživaju i stranci u pogledu:

- a) moralnih prava u svakom slučaju,
- b) prava slijeđenja i prava na naknadu za privatno i drugo sopstveno reprodukovanje pod uslovom materijalnog reciprociteta.

Član 176 **(Autori)**

(1) Zaštitu prema odredbama ovog zakona, osim autora iz člana 175. ovog zakona, uživaju i autori:

- a) čija su djela izdata u Bosni i Hercegovini prvi put, ili u roku od 30 dana od dana kada su bila izdata u nekoj drugoj državi,
- b) audio-vizuelnih djela čiji producent ima svoje sjedište ili prebivalište u Bosni i Hercegovini,
- c) arhitektonskih djela sagrađenih na teritoriji Bosne i Hercegovine i djela likovnih umjetnosti koja se, kao nekretnina ili njen čvrsti sastavni dio, nalaze na teritoriji Bosne i Hercegovine.

(2) Ako su autorsko djelo stvorili koautori, zaštitu prema odredbama ovog zakona uživaju svi, ako barem jedan od njih ispunjava neki od uslova iz stava (1) ovog člana.

Član 177 **(Izvođači)**

(1) Zaštitu prema odredbama ovog zakona, osim izvođača iz člana 175. ovog zakona, uživaju i izvođači:

- a) čije se izvedbe održavaju na teritoriji Bosne i Hercegovine,
- b) čije su izvedbe snimljene na fonograme koji su zaštićeni prema ovom zakonu,
- c) čije su izvedbe, bez fiksiranja na fonograme, uključene u emisije radio-difuznih organizacija koje su zaštićene prema ovom zakonu.

(2) Ako u izvođenju učestvuje više izvođača, zaštitu prema odredbama ovog zakona uživaju svi, pod uslovom da je barem jedan od njih državljanin Bosne i Hercegovine ili ima prebivalište u Bosni i Hercegovini.

Član 178 **(Proizvođači fonograma, filmski producenti i izdavači)**

(1) Zaštitu prema odredbama ovog zakona, osim proizvođača fonograma i filmskih producenata iz člana 175. ovog zakona, uživaju i proizvođači fonograma i filmski producenti čiji je fonogram ili videogram prvi put snimljen u Bosni i Hercegovini.

(2) Zaštitu prema odredbama ovog zakona, osim izdavača iz člana 175. ovog zakona, uživaju i izdavači čije je izdanje izdato prvi put u Bosni i Hercegovini ili u roku od 30 dana od dana izdavanja u nekoj drugoj državi.

Član 179 **(Radio-difuzne organizacije)**

Zaštitu prema odredbama ovog zakona uživaju, osim radio-difuznih organizacija iz člana 175. ovog zakona, i radio-difuzne organizacije koje emituju svoje emisije putem odašiljača koji se nalaze na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Član 180

(Upoređivanje rokova trajanja prava)

(1) Za strane autore koji uživaju zaštitu prema ovom zakonu važe rokovi trajanja tih prava iz ovog zakona s tim da ističu najkasnije na dan kada ističe zaštita u državi čiji su oni državljani i ne mogu biti duži od rokova prema ovom zakonu.

(2) Za strane nosioce srodnih prava koji uživaju zaštitu prema ovom zakonu važe rokovi trajanja tih prava iz ovog zakona s tim da ističu najkasnije na dan kada ističe zaštita u državi čiji su oni državljani ili u kojoj imaju svoje sjedište i da ne mogu biti duži od rokova prema ovom zakonu.

Član 181

(Saopštavanje javnosti putem satelita)

(1) Zaštitu prema odredbama ovog zakona uživaju autori i nosioci srodnih prava čija su djela ili predmeti srodnih prava saopšteni javnosti putem satelita, ako se odgovarajući programski signali, pod kontrolom i odgovornošću organizacije za radio-difuziju u Bosni i Hercegovini, unose u neprekidan komunikacioni lanac koji vodi prema satelitu i natrag na Zemlju.

(2) Zaštita prema odredbama ovog zakona postoji i u slučaju da nije ispunjen uslov iz stava (1) ovog člana ako:

- a) se u Bosni i Hercegovini nalazi relejna stanica putem koje se prenose programski signali, ili
- b) organizacija za radio-difuziju, koja je naručila saopštavanje javnosti putem satelita, ima svoje sjedište u Bosni i Hercegovini.

Član 182

(Apatridi i izbjeglice)

(1) Autori i nosioci srodnih prava koji nemaju državljanstvo ili čije državljanstvo nije moguće utvrditi uživaju jednaku zaštitu prema ovom zakonu kao državljani Bosne i Hercegovine ako imaju u njoj svoje prebivalište.

(2) Ako autori i nosioci srodnih prava nemaju prebivalište u Bosni i Hercegovini, ili se to ne može utvrditi, uživaju u Bosni i Hercegovini jednaku zaštitu kao državljani Bosne i Hercegovine ako imaju u njoj svoje boravište.

(3) Ako autori i nosioci srodnih prava nemaju u Bosni i Hercegovini ni boravište, uživaju jednaku zaštitu kao državljani države u kojoj imaju svoje prebivalište ili boravište.

(4) Odredbe ovog člana odnose se i na autore i na nosioce srodnih prava kojima, prema međunarodnim ugovorima ili propisima Bosne i Hercegovine, pripada status izbjeglica.

DIO DEVETI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 183

(Primjena Zakona)

(1) Ovaj zakon se primjenjuje na autorska djela i predmete srodnih prava koja nastanu poslije stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Ovaj zakon primjenjuje se, takođe, na autorska djela, izvedbe, fonograme i emisije koji su nastali prije stupanja na snagu ovog zakona, a u pogledu kojih prava priznata prethodnim zakonom ili zakonom države njihovog porijekla nisu prestala do dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Ovaj zakon primjenjuje se na baze podataka kao predmete srodnih prava koje su bile izrađene poslije 1. januara 1983. godine.

Član 184

(Zabrana retroaktivne primjene)

Ovaj zakon ne primjenjuje se na ugovore, odnosno akte korišćenja, zaključene, odnosno izvršene u skladu sa važećim propisima prije njegovog stupanja na snagu.

Član 185

(Primjena Zakona na kompjuterske programe i baze podataka)

Odredbe ovog zakona o kompjuterskim programima i bazama podataka primjenjuju se i na kompjuterske programe i baze podataka stvorene, odnosno izrađene prije njegovog stupanja na snagu, ako se time ne zadire u ugovore koji su bili sklopljeni i prava koja su bila stečena do tog dana.

Član 186

(Plaćanje naknade za privatnu ili drugu sopstvenu upotrebu)

- (1) Odredbe ovog zakona o obavezi plaćanja naknade za privatnu ili drugu sopstvenu upotrebu (čl. 36. i 37. ovog zakona) počinju se primjenjivati nakon isteka jedne godine od njegovog stupanja na snagu.
- (2) Podzakonski akt o iznosima naknade za reprodukovanje za privatnu i drugu sopstvenu upotrebu iz člana 38. stav (1) ovog zakona donosi Savjet ministara Bosne i Hercegovine najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 187

(Podzakonski akti o deponovanju autorskih djela)

Podzakonski akt kojim se uređuju deponovanje i vođenje knjige evidencije autorskih djela i predmeta srodnih prava iz člana 164. ovog zakona donosi Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 188

(Naknada za saopštavanje javnosti fonograma)

Odredbe ovog zakona o naknadi za saopštavanje javnosti fonograma (čl. 121. i 128. ovog zakona) počinju se primjenjivati nakon isteka 2013. godine.

Član 189

(Propisi o inspekcijskoj kontroli tržišta)

Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, s ciljem obezbjeđenja efikasne prekršajne zaštite autorskog i srodnih prava, u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona izmijeniće, odnosno dopuniti svoje zakonske propise kojima se uređuje inspekcijaska kontrola tržišta.

Član 190

(Primjena međunarodnih ugovora)

Odredbe međunarodnih ugovora u vezi s autorskim pravom i srodnim pravima, kojima je pristupila Bosna i Hercegovina, primjenjuju se na predmete koje tretira ovaj zakon i u slučaju sukoba s odredbama ovog zakona primjenjuju se odredbe međunarodnih ugovora.

Član 191

(Prestanak primjene ranijeg propisa i izuzeci)

- (1) Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" br. 7/02 i 76/06), osim odredaba:
- GLAVE VIII - OSTVARIVANJE AUTORSKOG PRAVA, koje se odnosi na kolektivno ostvarivanje autorskog prava (čl. 86, 87, 88, 89, 90. i 91),
 - GLAVE XIII - OSTVARIVANJE PRAVA UMJETNIKA IZVOĐAČA, koja se odnose na kolektivno ostvarivanje srodnih prava (čl. 105, 106, 107. i 108),
 - GLAVE XVI - KRIVIČNE ODREDBE, koje se odnose na krivična djela (čl. 120, 121, 122, 123. i 124.) i
 - GLAVE XVII - PREKRŠAJI, koje se odnose na kolektivno ostvarivanje prava (čl. 130, 131 i 132), na nadležnost sudova (član 134) i na budžetska pitanja (član 135).
- (2) Odredbe iz stava (1) ovog člana pod a), b), c) i d) primjenjivaće se do stupanja na snagu Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava.

Član 192

(Stupanje na snagu ovog zakona)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".